

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

PRINSESSAN INGRID
*på höstbesök i Öster-
götland*

JULIA SVEDELIUS,
VERA VON KRÆMER,
FIL.DR. KARIN KOCK,
MED.DR. NILS ANTONI
M. FL.

SKRIVA
INTRESSANTA OCH AKTUELLA
ARTIKLAR
I
DETTA N:R

†
Fototävlingen avgjord.

SVENSSON,
MOTALA,
Foto.

K R Ö N I K A

OM EN FÖRFÄRLIG LAPSUS, OM REFORMPLANER, KONST OCH KNÄHUNDAR

NÄR JAG LÄSTE IGENOM SENASTE krönikan greps jag av förskräckelse. Det var inte det vanliga lilla obehaget, här rörande från min känsla av att krönikan verkligen kunde vara kvickare, utan det var en förskräcklig förskräckelse. En panisk känsla!

Ja, hur skulle herrskapet själv känt sig, om herrskapet utspritt villomeningar till cirka 200,000 personer (eller hur många nu Iduns prenumeranter för ögonblicket äro)?

När jag såg svart på vitt på att jag, offentligt och i tryck, uppmanat mina medmänniskor till polygami, »sedligt polygam samliv» t. o. m., kände jag mig verkligen enkel och det är med en känsla av stor lättnad, som jag nu ber att få understryka, att jag menade monogamt.

Så att om någon, förledd av mina tillsynes villoläror, gått ifrån den smala vägen, så var snäll och vänd om genast! Ty polygami leder bara till ledsamheter, vilket jag också ofta framhåller för min 12-åriga dotter, som envisas att vilja gifta sig med ett större antal på en gång, för att dymedelst ha hopp om en anständigare bärning. Hon har ögonen med sig, flickan, och ser hur svårt det är många gånger för en ensam pappa att klara familjen.

Jag håller emellertid som sagt — om ock tyvärr inte som skrivet — på ett monogamt äktenskap. Vilket härmed bekräftas.

*

Apropos rättelse, så funderar man nu på att rätta till läsåret. Så att vårterminen bleve längre, höstterminen kortare (senare början) och påsklovet utökat.

Det låter bra. Ehuru sista veckorna av vårterminen, d. v. s. första veckorna i juni, nog skulle bli trögkorda. Om till äventyrs solen skulle skina.

Annars är det nog riktigt att två höstveckor på landet är av mycket större värde än de två första veckorna i juni, då det i regel är för kallt för badning och ofta för kallt, att ens kunna njuta av lantvistelsen i små kåkar utan eldningsmöjligheter. Den sista veckan i augusti och den första i september är däremot i regel ljuvliga och det känns ganska hårt att då vara tvungen att bryta upp från all sommarens rikedom — inte minst i form av grönsaker, bär och frukt — därför att familjens pojkar måste börja den 24 augusti.

Men ingen avkortning på sommarlovet! Nog för att barnen glömma sina eventuella kunskaper och nog för att också ett kortare lov kunde räcka, men det långa sommarlovet är förutsättningen för den specifikt svenska seden att med barn och blomma flytta till landet. Inte fara till landet på ett kortare tag, utan flytta till landet. Med kökslår, sängklädersäckar och hela den väldiga flyttning, som hör en riktig sommarvistelse till. Och som gör lantvistelsen för flertalet barn icke till en ferie, vilken som helst, utan till en verklig om-

plantering. Så att nästan varje svensk, hur stadsbo han än är, i alla fall har en stor del av sina rötter på landet.

*

Man har på både skol- och föräldrahåll en del bekymmer för idrottsdagarna. Inte för att allt utländskt är efterapansvärt, men skulle det vara så dumt att ta efter den engelska seden med half holiday? Halv ledighet varje lördag.

Så behövde inte schemat ideligen våldföras, utan fick vara konstant. Hela skolan blev ledig på en gång, och alla skolor hade gemensam fritid.

Men om det nu blev regn på lördagen? Kunde det inte då tänkas att man tränade inomhus eller ägnade dagen åt simning i simhall med åtföljande undervisning i livräddning o. dyl.?

*

Nationalmuseum har under senare år hugnat landsorten med vandringsutställningar; landsortsmuseer har bildats både här och var och nu har en förening konstituerats, allt i akt och mening att höja konstintresset och konstbildningen i landsorten.

Visst är det bra och visst är det nödvändigt. Och inte bara i landsorten. Stockholm har ingen anledning att förhåva sig!

Jag var häromdagen på en auktion. Det var ett fint och dyrbart hem som auktionrades bort. Antika möbler, dyrbart porcelin, äkta mattor och — gräsliga tavlor. Och detta är typiskt. Människor som aldrig skulle vilja ha oäkta mattor, tarvliga prydnadssaker eller fabriksgjorda möbler, hänga gladeligt på sina väggar tavlor, som skria långa vägar om okultur.

Folk kan ha säker smak, då det gäller möbler och textilier, för att inte tala om kläder, men absolut ingen smak alls då det gäller tavlor.

Gräslig svensk »konst» — inga namn! — och billig tysk dito översvämmar landet och man kan nästan på förhand säga, vad som kommer att möta ens öga från väggarna av ett vanligt, i andra avseenden kanske kultiverat hem.

Här, om någonsin, gällde det att börja reformera uppifrån! Så länge landshövdingar och biskopar beställa sina porträtt hos kringresande tyskar — hur är det förresten med parollen handla svenskt, gäller den inte konst? — så kan man inte begära, att specerihandlare, majorer och apotekare skall ha bättre förstånd.

Man kan, som sagt, inte begära det, men ofta ha de det. Jag har sett enkla hem med bra mycket bättre konstsmak än många statsråds och generaldirektörers. Jag tänker på en liten lärarinna som gör besparingar på sin lilla lön och köper sig tavlor av bra konstnärer. Det är storartat och i mitt tycke gör denna lilla lärarinna större kulturinsats än många av dem, som ha kultur på sitt program. Och smak för det vulgära, det söta, det sentimentala i sitt hjärta.

*

En norrman har förklarat den svenska konstens prekära ställning med den här i landet grasserande antikvitetsvurmen. Folk möblerar med antika stilar, allt måste gå i stil och så blir det ingen plats för modernare konst. Det är sant, men jag tror att antikvurmarna räkna fel: en modern tavla behöver inte alls skämma en antik interiör (om det är fråga om ett hem för människor, n. b. inte om ett museum), tvärtom, det blir mindre av stillastående groddamm, om man vågar sig på att slänga in en färgklick i all den patinerade ålderdomligheten.

Idealet för ett hem är väl inte att man tror sig förflyttad till en annan tid, utan idealet är väl, att i sitt hem kunna harmoniskt sammansmälta det man finner vackert och trivs med, oavsett under vilken tidpunkt det skapats.

Folk gör sig till slavar under sina antika möbler. »Det är knappt någon möjlighet att leva i Sverige förrän man fått slå sönder alla gamla gustavianska möbler», citerar norrmannen en svensk konstnär. Jag tror visst inte, man behöver slå sönder de gamla möblerna, bara man kunde lära folk, att en gammal vacker möbel inte nödvändigtvis behöver ackompanjeras av de grejor, som en gång var samtida med den, utan att den kan trivas alldeles storartat, ja tack vare kontrastverkan ypperligt framhävas av just moderna ting. Modern konst inte minst.

*

Och så var det vovvarna igen! Snart skall det avgöras om hundskatten skall höjas, om vovvarna skola få osnygga efter behag eller om de skola åläggas böter, när de bära sig illa åt. Det lönar sig knappt yttra sig i frågan. Ty ingenting uppväcker människornas lidelse till den grad som hundar.

Jag skulle vilja dela in hundarna i tvenne delar: de som dväljas på landet och de som ha sin varelse i stad. De förstnämnda äro allt vad »hundälskare» anse att alla hundar äro, de sistnämnda äro allt som »hundhatare» anse att alla hundar äro.

En hund på landet är i rätt miljö och alltså behaglig att äse eller äga, en hund i större stad är out of place, är ett oting, som uppväcker vantrevnad och vantrivs själv.

Men knähundarna, sucka knähundarnas hussar och mattar, de göra väl ingen skada, de skrämman inte barn, sparka inte upp planteringar, snuska inte ner, föra inte oljud, knähundarna passa väl i städer? Ja visst, men vi talade nu om hundar, riktiga hundar. På knähundar tycker jag det lika litet behöver vara skatt som på papegojor eller vita möss.

Vagabonde

Både kameran och filmen bör vara av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar, framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

Lottorna dra ut i fält.

Lottorna kring kokvagnen.

LOTTAS FÖRSTA MANÖVER

HUR DET ÄR ATT VARA HUSMOR I FÄLT.

DET SÄGS ATT UNIFORMEN LOCKAR. I alla tider, alla uniformens tider, har en hänförd manlighet dragits till uniformerade yrken. Striktheten i varje detalj, som ger ett omedelbart intryck av stram elegans, vördnaden för en stilfull kår och hedern att få tillhöra den, mödans och ålderns hederstecken i färgglad symmetri fästade på ens yttre person, den kollektiva kärhumorn — allt detta plus mycket mer av inre ambition gör, att femåringen i sina första byxor drömmer litet om trollet och Tummeliten men mest om löjtnanter och poliser och brandsoldater och spårvägskonduktörer.

Damerna i jordens alla riken ha även de alltid haft en sällsam dragning till uniformen. Den civile kavaljeren i sin välsydda frack må fjädra sig aldrig så — när löjtnanten slår ihop klackarna, så får han ändå första platsen i vals-kön. Och Kajsas civile fästman får tredubbel tjuskraft och tre gånger så gott kaffe, när revärerna blänka under köksbordet och vaktparadstakten sitter kvar i stövlarna.

Men tiden har gått framåt och damerna med den. Även om den aldrig helt löper ifrån denna kvinnliga inställning till uniformen, så har den givit plats för en ny, som är intressantare och värdigare. Det är damernas inställning till den egna uniformen. Och om man med manlig uniform menar militärens, så menar man med kvinnlig lottans.

Lottorna heta egentligen Sveriges Landstormsförbunds Kvinnor och därmed är deras mission given. Deras trots khakikulören och truppindelningen högst fredliga sysselsättning är att med basarer och soaréer skaffa landstormen övningspengar. 10,000 om året sälja, tombolaspela, sjunga, deklamera och teateragera lottorna ihop åt den grå ungdom och manlighet, som frivilligt övar sig i rikets försvar.

Men lottornas uniform — som i Stockholm bäres av närmare tusen damer — är inte blott en basarprydnad och ett emblem för det fredliga nitet. När landstormens kavalkader trampa ut genom stadstullarna, så äro lottorna med som en mycket be-

Den stora manövern, som nu pågår, har varit ett elddop för lottorna. För första gången ha de varit med om en manöver och lagat maten till Sveriges samlade försvar. Hur det går till att stå för ett så stort hushåll skildras här av Iduns "manöverkorrespondent".

tydelsefull del av trossen. En hungrig karl slåss dåligt, men den landstormskarls som gått hungrig från lottornas ångande köttgrytor är ännu inte funnen. Lottorna — och lottornas insamlingsmedel — stå för hela landstormens marketenteri och äro alltså den mest älskade, omhuldade, efterlängtade, kringsvärmade delen av Sveriges frivilliga försvar.

I år ha lottorna för första gången ryckt ut på en ordinarie manöver. 19,000 dammiga plåthjälmsheerrar ha i sex dagar myllrat på vägarna kring Trosa. Och 19,000 törstiga, trötta krigare ha kisat från kullar och diken och gläntor och lador utåt vägarna med outhärlig längtan i ögonen. Plikttroget har litet av kisan det ägnats fiende och tanks och flygmaskiner och generalstabsofficerare i blixtnabba bilar, men huvudparten har gått till lottorna. Så hörs på håll ett skrammel, som inte liknar något annat krigiskt ljud, och där — runt vägkröken bullrar lottornas svarta kokvagn, som ser ut som en vanskapt kanon med röken efter skotten svepande i en sky efter sig. Kaffedoften står tät över den härjade nejden, tio glada lottor, som på sitt skramlande mat-åk ha glömt kontorsfrökens- eller privatfrutiteln i det civila, sprida vagnens innehåll ut över en törstig och frusen trupp. Och med den skällheta bleckmuggen mellan knäna, tre bullar i ena handen och en korv i den andra, bridgestumpen i mungipan och buktig av smörgåspaket, sitter bevärningen på sin farofyllda post och tittar med ljusblå och from blick efter himlavagnen med änglarna, som försvinner runt nästa kulle.

På överstekammarjunkare Wilhelm Eckermanns Södertuna bortom fronten och Gnesta har huvudkontingenten av lottorna sin inkvartering och sina förråd. Det är

ett litet nätt hushåll översta marketenterskan har att överblicka. För 2,000 kronor choklad och 30,000 kronor tobak ligger staplat i en lagerlokal, där marketenterskan halvt försvinner bakom lådor och askar. Och var dag komma en läskedrycksbil och en bullbil från Stockholm, medan stadens civila lottor, de som ej äro uttagna till fälttjänst, stå med uppkavlade skjortärmar från gryningen och breda smörgåsar åt den hungrande manligheten. Det är inget pjosk med lottornas hushållsarbete — med 150 liter kaffe åt gången och sovel tonvis dun dra de ut på vägarna med högste fältchefen i grått majestät i spetsen och mötas med jubel var deras toppiga mössor dyka upp i terrängen.

Men det är skillnad på lotta och lotta, ryssen från Trosa har sin och svensken från Gnesta sin. Var dag telefonmeddelas det frontavsnitt inom vilket den rätta färgens kaffelotta får husera fritt, och alltefter som törsten förflyttas följer kaffet efter. Men lottornas egen hemort är fast och, lyckligtvis för dem, mycket litet i stil med vad den civile tanken utformat som en lottas strapatsrika dag- och nattliga tillvaro. De ligga inte på varandra i ett dragigt tält, som går sin väg under höstnattens stormar, eller nergrävda i gammalt hö i en lada med råttor, utan de ligga i rymliga rader i en stor inkvarteringssal på Södertuna, med ett kök, där privatmarketenterskan står böjd över en jättegryta med potatis, med ljusa väggar, där de lånade kaptensfårskinnspälsarna hänga i imponerande rader och med bäddar på golvet, där stadiga pjäxor och kullriga ryggsäckar markera äganderätter och en bråda hindrar lottan att vid all för vidlyftig nattlig manöver råka i separat batalj med grannlottan.

När man ser en modern lotta stå på huvudet i kaffekitteln, så tänker man ofrivilligt, att om hon också inte har något i den yttre utstyrelsen gemensamt med sängens gamla kanoniserade Lotta, så har hon ändå en bra bit av hennes bästa fält-egenskaper: handlaget, humorn och humöret.

B. A.

Liptons Té
LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förmåsta Téflrma.

Rapp-
affären **Elite**
DROTTNINGG. 71c.

HÖSTNYHETER I
Kappor, Dräkter & Klädningar
I RIKHALTIGT URVAL

E N F R U K T A D S J U K D O M

HUR BARNFÖRLAMNINGEN SMITTAR OCH HUR MAN SKYDDAR SIG

Av

MED. D:R

NILS ANTONI

Flera fall av barnförlamning ha rapporterats den senare tiden och sinnena ha blivit uppskrämde. Men i stället för att lyssna till sensationella rykten och fantasifulla lekmanautläggningar råda vi föräldrar och målsmän att ta del av den redogörelse, som docenten, med. d:r Nils Antoni på Iduns anhängan gjort för sjukdomens förlopp och smittofara. Koka allt vatten, är hans ordination bl. a.

DET SER NÄSTAN UT SOM OM MÄNNISKANS nervsystem under de sista hundra åren blivit mera mottagligt för smittämnen: 1800-talet har sett den syfilitiska sjukdomen i allt större utsträckning angripna hjärna och ryggmärg, samma århundrade har sett barnförlamningen uppstå och breda ut sig. I vårt århundrade har den »europiska sömnsjukan» eller hjärninflammationen begynt sitt härjningståg, och på allra sistone har vaccinationen börjat förorsaka elakarade hjärnkomplikationer, visserligen endast i en försvinnande liten frekvens.

Hur uppkommer en ny smittosam sjukdom? Och hur kommer det sig att den blossar upp i allt större och häftigare epidemier, för att slutligen hindras i sitt segerlopp och åtminstone till en tid bli sällsyntare och kanske också mildare? Därom veta vi intet. Blott så mycket tro vi oss förstå, att människoslaktet så småningom förvärvat en ökad, eventuellt nedärvd motståndskraft, s. k. immunitet, mot en smitta som under längre tid haft stor utbredning.

Barnförlamningen har särskilt intresse för oss nordbor. Svenska forskare — på 90-talet Medin, i våra dagar Ivar Wickman, Wernstedt, Kling, Pettersson, Davide — ha lämnat banbrytande bidrag till sjukdomens utforskande, och på vår halvö uppträdde de första större epidemierna. Unionsbrottsåret 1905 sände oss 2,000 fall, åren 1911—13 10,000. Sedan dess har barnförlamningen hållit sig någorlunda stilla, dock går intet år förbi utan ett eller annat hundratal fall i vårt land. Över hela den vita rasens utbredningsområde förekommer barnförlamning; de färgade raserna tyckas gå helt eller nästan fria. Visserligen hade den tyske läkaren Heine beskrivit isolerade fall av denna sjukdom redan 1840. Men epidemiska anhopningar av densamma iakttogos och meddelades först på den Skandinaviska halvön. De första epidemierna — i Norge 1868, i Sverige 1881, återigen i Norge 1886 — kommo aldrig in i litteraturen utan begrovs i provinsialläkarnas tjänsterapporter. Först vår nyligen avlidne framstående barnläkare professor Oscar Medin meddelade för internationell medicinsk publik de två av honom själv observerade epidemierna, båda i Stockholm, år 1887 med 43 fall, 1895 med 21 fall. Att denna sjukdom icke blott är en akut infektionssjukdom, en bakteriesjukdom — såsom t. ex. lunginflammationen — utan också epidemisk, smittosam i ordets vidsträcktare bemärkelse, visades sålunda av honom. Men Medin uttalade redan då och vidhöll under hela sitt liv starka tvivel på att denna sjukdom skulle vara i inskränkt bemärkelse smittosam, d. v. s. sprida sig från person till person enbart genom kontakt, d. v. s. personlig beröring. Det är onekligen ett mycket utmärkande drag i sjukdomens uppträdande, att man ytterst sällan ser något som ens liknar smittoöverföring. Om t. ex. ett fall av difteri, mässling eller smittkoppor oförmärkt inkommer på ett sjukhus, en militärkontingent eller liknande människosamling, är man nästan säker på att inom kort s. k.

sekundärfall inträffa, d. v. s. nya fall som uppenbarligen fått smittan på sig överförd genom direkt eller indirekt beröring från det första fallet. Dylika sekundärfall ser man praktiskt taget aldrig vid barnförlamning, så sällan att dylika fall lika gott kunna förklaras genom gemensam smittokälla. Först under sista året har vår världsbeckante svenske bakteriolog, professor Carl Kling, funnit en sannolik förklaring till barnförlamningens egenartade »epidemiologi». Med största sannolikhet överföres den icke genom personlig kontakt utan sprider sig genom dricksvatten, förhåller sig också likt tarminfektionerna kolera, rödsot, nervfeber. Härav skulle följa att isoleringsåtgärder såsom stängda skolor m. m. endast skulle ha tvivelaktigt värde. Rätta sättet att förebygga sjukdomens utbredning vore i stället desinfektion av dricksvattnet, och i familjerna åtgärden att alldeles undvika förtäring av färsk, okokt mat eller dryck. Koka allt dricksvatten, även skölvatten för grönsaker etc., och undvik all färsk mat! Borsta händer och naglar med tvål och vatten före varje måltid!

Stora försiktighetsåtgärder böra emellertid naturligtvis iakttagas endast under tider av ökat epidemiskt uppträdande av sjukdomen och på platser där den för tillfället florerar.

Så mycket kan man i varje fall med stöd av redan vunnen erfarenhet försäkra allmänheten, att barnförlamningen icke är en egentlig mening smittosam sjukdom och att allmänhetens vilda skräck för direkt eller indirekt beröring med drabbade familjer är grundlös och onödig.

Sjukdomen angriper, såsom namnet anger, huvudsakligen barn. Dock träffar c:a

Ett nytt kvartal!

Ärade kvartalsprenumeranter erinras om att förnya sin prenumeration på

I D U N

damernas egen tidning som inte får saknas i något hem.

vart fjärde till femte fall vuxna, och ingen ålder är helt förskonad. Såsom andra säkra eller sannolika tarminfektioner inträffa de allra flesta fallen under sensommar och höst. Den brukar börja plötsligt och häftigt, med huvudvärk, feber och ofta kräkning. Redan de första dagarna bruka tydliga tecken till retning av ryggmärgshinnorna framträda: spänning i nacken med smärta och muskelmotstånd vid försök till framåtböjning av huvudet, samt liknande fenomen från benen, svårighet att vid böjd höftled räta ut knät. I allmänhet dröjer det ett par dagar eller något mera, innan förlamningar börja visa sig. Dessa förlamningar sitta var som helst, i ansikts-, svalg- eller halsmuskler, i armar, bål eller ben, allra oftast just i benen. Farlig för livet blir sjukdomen nästan endast då andningsmuskulaturen än angripen.

När är faran överstånden? Ja, troligen först då temperaturen blivit helt normal; så länge temperaturen håller sig aldrig så litet över 37° är risken för nya förlamningars uppträdande kvar. I allmänhet bruka ju förlamningarna etablera sig inom ett eller några få dygn, men ända till 14 dagar efter första förlamningarnas inträde ha i sällsynta fall nya sådana tillstött. 60 % av förlamningarna komma inom andra och tredje dygnet, 95 % inom de första 6 dyggen. Dödligheten i denna sjukdom håller sig omkring 10 % för de utbildade fallen. Lindriga, endast antydde och rentav bara misstänkta fall äro dock ganska vanliga. Så t. ex. ser man ofta att i en familj flera medlemmar sjukna lindrigt, med huvudvärk, feber, eventuellt litet halsont eller diarrhé, medan en av familjemedlemmarna får förlamningar.

Är livsfaran överstånden, så inställer sig frågan, hur utsikterna för framtiden gestalta sig. Komma förlamningarna att gå tillbaka eller bli de bestående? Därom är det i sjukdomens första skede omöjligt att med bestämdhet uttala sig. Nästan alltid inträder dock stor förbättring. Men ju flera veckor en viss muskel eller kroppsdel fortfar att vara alldeles lam, desto mindre äro utsikterna till vederfående. Mer än ett år efter insjuknandet kunna dock förbättringar inträda. Många lindriga förlamningsfall bli förr eller senare alldeles återställda.

Hur skall man behandla ett barnförlamningsfall? Finns någon behandlingsmetod som kan förkorta förloppet eller till någon grad inskränka eller förebygga vidare förlamningar? Svaret måste bli, att vi icke med visshet äga något dylikt medel, men att försöken med insprutning av konvalescentblod eller experimentellt serum hittills ha givit resultat som förefalla lovande.

I Sverige gjorda försök av bakteriologen doktor Hans Davide synas också ge vid handen, att insprutning av konvalescentserum (eller -blod) kan medföra ett visst skydd mot sjukdomen och för den skull förtjänar försökas i hotade distrikt eller familjer.

Tomtens Skurpulver

gör
köket
till

Husmoderns stolthet

T I L L B O B E R G M A N

P Å S E X T I O Å R S D A G E N

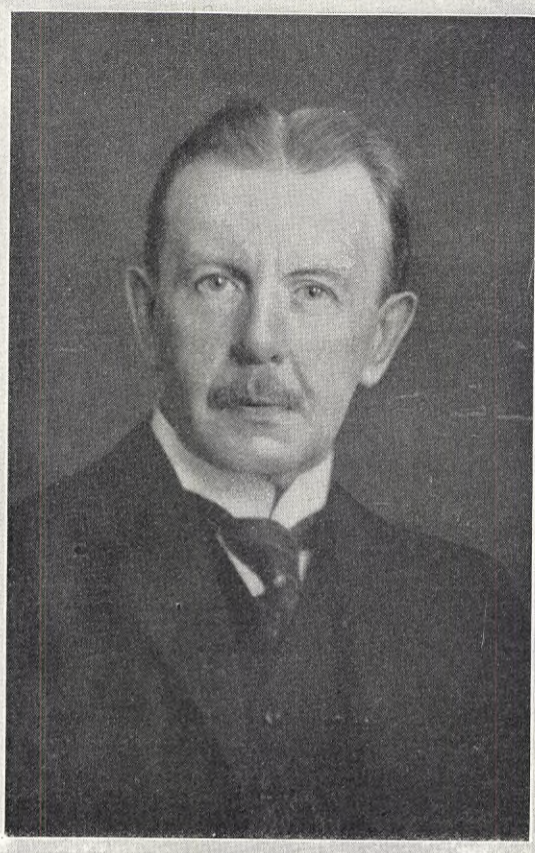
EN DIKTARE FYLLER ÅR. HAN fyller hela sextio. För en vanlig människa är sextio en påminnelse om, att hon snart glider ut ur de andras aktuellaste medvetande — för en diktare betyder sådant ingenting. Tvärtom, man söker vid detta jämna årtal bara ett tillfälle att visa honom, hur han länge levat i mångas sinnen, betytt något för dem, vuxit sig in hos dem. Allt det, som en gång när han började, frapperade och visade att han stod över genomsnittet, det har nu hunnit befastas. Han har infriat det löfte han gav — löftet att bli något för andra, det han lovade med sin stora gåva, gåvan att i några få ord kunna säga vad som öppnar en vidd, ger tröst, väcker tankar, väcker andras medvetande om skönheten i världen. Den lönen har en diktare sent omsider fått för sin vanda, för den smärta, som tvang honom att blotta sitt innersta.

Bo Bergman har som vi alla veta inte strött omkring sig med dikter. Han har inte stormat, inte ödslat. Men givit har han. Han har varit bunden, med en förtegenhet, som endast gör hans bikt så mycket starkare. Inte ett ord av vad han skrivit har kommit till på lek — jo kanske en gång en den graciösaste visa till ett barn. Och ändå, med det djupa allvar han har, har han kunnat gläda oss.

Ty det är visst inte sant att han är en bitter, en livsförnekande människa. Vi ha väl så många glada diktare, att en allvarsam blir missförstådd på sina håll. Bo Bergman har i sitt väsen en hederlighet, en omutlighet av det fordrande, man skulle vilja säga längtande slaget, som gör hans diktarfysionomi spanande, sökande efter ständigt ett: efter något att få vila ut i, något som fullt tillfredsställer en trängtan efter det fullkomliga. I detta sitt ständiga letande tar han livet som det kommer och tackar för det, han tackar av sitt manligt behärskade, starka känslor mäktiga hjärta. Man finner det, då man tränger in i hans dikt och det är en stor tröst han ger med detta. Ty tack från den, som är så föga lätt tillfredsställd, det är mycket värt. Att vara förnöjsam är icke detsamma som att låta sig nöja med det billiga — Bo Bergman är sträng, rent och ärligt sträng, men han ser gott och skönt där andra tanklöst eller klagande gå förbi. Då han låter sångarbrodern »salig biskopen» längta ned från det evigas ro till jorden, då bekänner han därmed också sin egen ömhet för detta, som är så fullt av brist:

”Därnere är fattigt och skumt
och här är det ljusst kring borden.
Jag vet att jag längtar dumt,
men jag längtar ändå till jorden.”

Han har talat om »den grymma våren». Vem känner inte igen det, hur våren tär, hur den ger oss besvikelse, hur vi frysa och längta och hur våren gäckar oss? Men våren är inte hela livet, livet har kamp: »aldrig mäta vad man lider, vackla, störta, resa sig igen...» Att rygga för våren, det är en skygg människas bävan för hur detta vita ljus blottar vad en vinter lägger sitt

Bo Bergman.

Den 6 oktober fyller Bo Bergman 60 år och Idun ber härmed — vi våga tro i många svenska kvinnors namn — få frambara sin hyllning och sitt tack till diktaren.

utlämnande mörker över, det är en skygg människas vanda inför »rockens hål och själens» som »stå hemska i öppen dag». Det är säkert så med Bo Bergman, att han långsamt vunnit vänner, men dem han vunnit, läsa honom med en stillhet i sinnet, som få diktare ha förmågan att tvinga oss till.

Jämförelser ska man inte göra. Men ändå — hos Bo Bergman finner man bellmanskt ljusa toner i besjungandet av stockholmsnaturen och stadens fysionomi och man finner det strindbergska klara språket i den berömda »O, solens höga dag, o sommarhelg! Det friska lövet i en spräckt butelj och äreporten över krogen...»

Det betyder bara att denna sökande människa har det svenska kynnet, som är ljust trots allt, som tändes till tyst lycka inför en stämning, en doft i luften. Bo Bergmans språkbehandling är något av det förnästa vi ha att lära av nu för tiden, det visar han också i sin prosa. Han ger musik, när han vill, man kan ertappa sig med att om och om igen säga för sig själv dessa ord: »vattnet rörs och vinden spelar, vind och vatten ta varann...» så där som man gnolar på en visa, hur oskolad man än kan vara. Han ger kraft och han har en dramatisk intensitet, som säger en, att om han inte diktade på vers, skulle han skrivit dramer: hans skildring av en mördares

kval är en märklig dikt emedan den är så skakande utan att vara sensationslysten.

Efter som det skrivs om honom här i Idun, som läses av kvinnor allra mest, låt oss påminna om, att han aldrig lovsjungit »kvinnan», men har sagt de vackraste ord om kärlek till en kvinna. Och det inte ens en ung kvinna. Kärlek, som är för- ening, som är ett väsens utlösning i ett annat, det har han sjungit om.

”Du skulle ha böjt ditt huvud som min
en gång under myrtenkransen.
Du skulle ha dansat i solen in,
Nu är vi båda ur dansen.

Men aldrig stod du så vacker som nu,
så god, så bitter att mista,
mitt hjärtas ädla och ensamma fru,
min tankes hem till det sista.”

Detta är överhuvud taget nästan de skönaste ord av kärlek som skrivits på svenska.

Vad man icke behöver erinra om här, det är dikten »En människa», som Anders de Wahl med sin konst att tolka den fört vidare ut till stora kretsar. En sådan ståtlig domedagspredikan hör till detta, varmed diktare visa, att de inte blott fått makt att forma ord bättre än andra, att sjunga, utan hur de tränga in i hemligheter, som vi andra dunkelt ana, hur de med kirurgens säkra hand lägger kroppens mysterium öppet med allt vad där finns av tvång, förvirrad drift, själens irringar och hur de sedan leda oss att fatta ett sammanhang, se på sig själva och andra med varsamhet.

En sökande är aldrig ensam, han skall snart märka att hjärtan sträckas mot honom. Bo Bergman säger om sig själv:

”Jag kom på orätt tåg i världen.
Det är så svårt att hitta rätt.”

Så känna de det, som ha andakt för tillvaron, de som begära mer än de få av odödliga ting, de som aldrig bli nöjda. Vem frågar inte som han:

”O Sankta Klara, vad lösen får
jag, när aftonens klockor sjunga?”

Men Bo Bergman kan själv finna ett svar ur sitt inre. Han har lärt att dagen är gjord att strida i, han rädes icke, han kan varje morgon, då dagen kommer ny ur nattens avgrund, tacka för den nya dagen: »god morgon, hela livet!» och han vet, att kvällen är gjord att »milt förstå».

Livet skall gå så, att människors ögon, klara och stilla, speglade dagar och moln, modiga och deltagande — »brista lätt i det sista.» Så finner han ett svar. Ett svar, som han levat sig till under ett liv, som nu nått en milstolpe. En mycket ringa milstolpe för den långa väg i världen hans dikter skola leva och vandra. Men som det är sed att ta fasta på sådana dagar, vill man nu visa honom, att det svar, han funnit åt sig själv, räcker åt många, de melodier han sjungit, tonar i mångas öra, det svenska språk han format ger oss hemkänsla, lyfter oss till den fosterlandskärlek, som just ligger förborgad i att vi alla tala samma språk — fast inte alla lika vackert.

VERA v. KRÆMER.

5:~

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

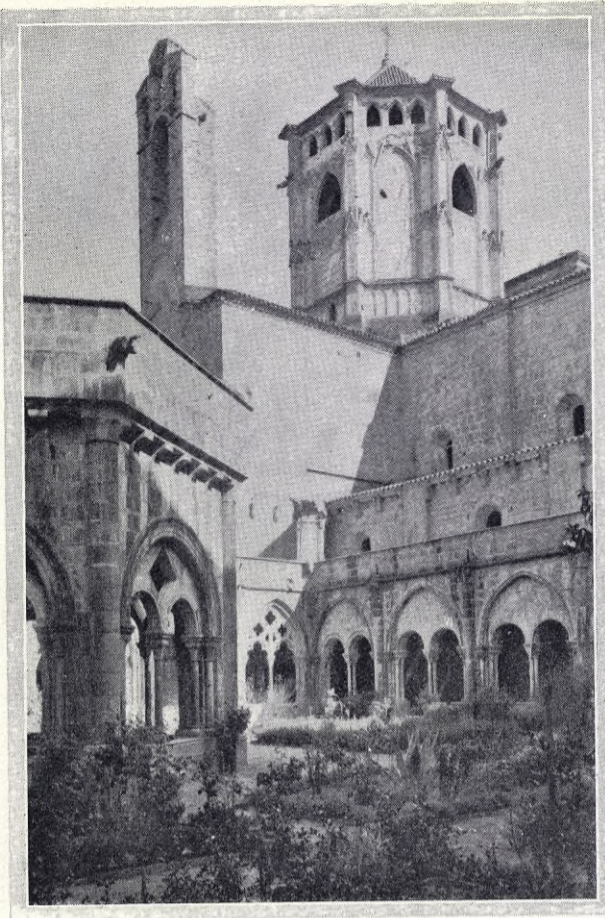
5:~

Höstens nyheter i pälskappor och besattsskinn.

Etabl. 1876 SOPHIE ERICSONS Eftr. Körsnär
DROTTNINGGATAN 69 - STOCKHOLM

EN SKÖVLAD VÄRLD

KLOSTRET FRÅN SPANIENS STORHETSTID.

Från klostret i Poblet.

DEN RESANDE, SOM I DESSA DAGAR tar sig en tripp ned till utställningen i Barcelona, bör helst utsträcka sin färd till andra sevärdheter, t. ex. till Katalonien, denna urgamla kulturbygd, vars anor gå tillbaka ända till romartiden, och där många gamla minnesmärken ännu finnas kvar, vilka äro väl värda att beundras.

Ett av de intressantaste av dessa gamla kulturmonument är klostret i Poblet, anlagt i mitten på elvahundratalet och beläget vid den uråldriga romarvägen mellan Tarragona och Lerida. Klostret tillhörde Cistercienserorden och var på sin tid en av de största och mäktigaste av denna framstående ordens besittningar. Som dess grundare nämnes Ramon Berenguer IV, Greve av Barcelona, vilken år 1149 kallade abboten Sancho av Fonfroide, nära Narbonne, och skänkte honom stora jordagods och privilegier för grundandet av ett brödraskap vid Poblet.

För hela Katalonien skulle under en lång följd av århundraden instiftandet av klostret i Poblet komma att betyda en märklig kulturinsats, och munksamfundet stod under många seklers lopp på höjden av makt och härlighet. Grevarne av Barcelona, och senare konungarna av Katalonien, beskydda och gynna det med allt rikare donationer, allt större privilegier, och för Kataloniens furstar kommer det så småningom att betyda en fast borg och tillflyktsort i livet, och efter döden ett Pantheon, där deras ben skulle få vila i frid till evärdelig tid. Poblet växer så småningom ut till en verklig stad, där inom de mäktiga, starkt befästa ringmurarna allt finnes samlat till samfundets behov. Hela Kataloniens stolta adel har där sin fasta punkt, och i de undersköna kapellen, i den väldiga, storslagna klosterkyrkan vitna inom praktfulla sarkofager de mäktiga herrarnas ben, och på

Hur stolta kulturminnen skövlas — detta är innehålllet i en aktuell resebild från Spanien, som skildrar ett kloster och dess intressanta historia.

vapensköldarna kan man läsa Spaniens stoltaste namn.

I konung Martins palats inom klostermurarna bänkade sig furstarna med sitt hov till ståtliga gästabad, och i Abbotens palats, nu i ruiner, visar man ännu arkadsalen, där Isabella den Katolskas femhundra hovdamer inlogerades vid suveränernas besök i Poblet år 1493. Allt större och starkare växer sig klostret, härliga byggnadsverk uppföras och ovärderliga skatter samlas inom dess murar. Abboten i Poblet är nästan lika mäktig som konungen själv.

De spillror av den ursprungliga praktens, som överlevt revolutionernas härjningar vittna än i dag om en glans och rikedom, som ter sig som en saga för oss sena tiders barn. Ännu visar man i museet i Barcelona de underbara mässshakar, som Isabella den Katolska och hennes hovdamer broderade under belägringen av Granada, och vilka sedan skänktes till Vår Fru av Poblet, och de få bevarade altarkärlen och andra dyrgripar från klostret tala om en storartad konstskicklighet.

Men när Aragoniens stolta kungahus utslöcknade, började även Poblets sol sjunka. Donationerna minskades, privilegierna dras in, och även inom själva orden uppstå stridigheter. En och annan kraftfull abbot återställer väl tillfälligtvis ordningen och ökar klostrets skönhet med nya härliga byggnader och konstverk. Men så kommer förfallets tid, och i slutet på 1700-talet och början på 1800-talet börjar man expropriera klostrets egendom. Munkarna drivas bort av de upproriska guerillabanden, vilka strida mot absolutismen i landet. De upproriska skövla och bränna, hugga sönder de heliga bilderna och skända de kungliga gravarna i klosterkyrkan. Endast en del av altarkärlen och de dyrbaraste relikerna lyckas man rädda undan förstörelsen, och så står då klostret tomt och övergivet under några år, prisgivet åt ruïn och förfall.

År 1825 få munkarna återvända till sin skövlade egendom, som de nödtorvtigt söka reparera och försätta i beboeligt skick. Men länge få de ej njuta av friden. De inbördes fejderna pågå alltjämt, och efter några år slår klostrets slutliga ödestimma, då

bondeupproret mot prästerskapet lägger största delen av Kataloniens kloster i aska. Och nu stå Poblets undersköna ruiner där i det leende, roströda landskapet, ännu praktfulla och imposanta och sträcka sina sargade torn och tinnar som anklagande händer mot himlen.

Med andaktsfull beundran strövar man genom de öde salarna, där de mäktiga valven uppehållas av gigantiska pelare.

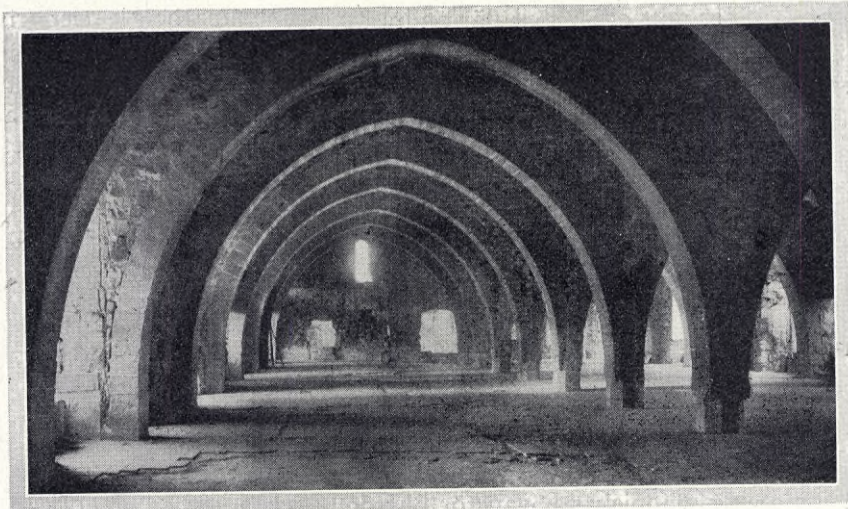
I den ljuvliga, blommande örtagården, där noviserna fingo förströ sig, vittnar ännu den gamla bollspelsmuren om att de gamla munkarna hade en viss förståelse för ungdomens behov, och i gammelbrödernas reträttbyggnad med sin underbara romanska klostergång och sin tjusande, mossbelupna springbrunn, förnimmer man riktigt hur friden sveper som en svalkande fläkt kring ens panna.

Under den stora klostergårdens luftiga arkader kan man vandra i timtal, njutande av detta underverk av härlig byggnads- och skulpturkonst. Varje kapital på de smäckra pelarna är arbetad i olika mönster, och man tröttnar ej att beundra denna underbara konstfärdighet, denna kärlek, varmed varje liten detalj utarbetats. I klostergårdens mitt ligger munkarnas lavatorium, ett förtjusande litet tempel i renaste romansk stil, i vars mitt tronar den vattencistern med rinnande vatten, vid vilken de företogo sina tvagningar före andakten. Den nödvändiga restaureringen har utförts på ett ytterst pietetsfullt sätt.

Endast i den härliga klosterkyrkan har restaureringskonsten stått maktlös. Men ännu i sitt stympade skick har den härliga altartavlan i sin vita alabasterglans en gripande skönhet. Och den stackars stympade Kristusbilden i Heliga Lekamens kapell, omgiven av knäböjande, huvudlösa figurer, äger ännu skönhetens vördnadsbjudande majestät.

Konungarna, som i makt och glans med sitt lysande följe drogo in genom de fasta portarna, abboterna, vilka likt furstar härskade över liv och själar, föga anade väl de att en tid skulle komma, då endast flädermössen skulle bo i de öde salarna och främlingens tanklösa fjät skulle trampa de heliga hällarna.

GRETA ÅKERHIELM.

Klosterkyrkan.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs Zaryana Thé

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

PILATUS OCH HERODES

Av

JULIA SVEDELIUS

Det finns en vänskap som grundas på intresset att finna fel hos nästan, säger författarinnan i denna pensionatsinteriör, som man tycker sig känna igen.

— USCH! Ett SÄNT KAFFE! DEN rika fröken Adel sköt ifrån sig koppen med en grimas. Hon var så snabb i vändningen, att en beskäftigt framsträckt hand kom för sent.

— Det var bra dåligt i går också, sade fröken Marck, hon, som velat hjälpa fröken Adel att bli av med koppen.

— Det är nästan aldrig gott förresten, tillade hon efter ett litet uppehåll.

— Jag kan inte begripa, att människan bara vågat komma med så dåligt kaffe, när hon har så fina inackorderingar som t. ex. fröken Adel. Det var alltjämt fröken Marck, som förde ordet.

— Va sa fröken? Fröken Adel var litet döv, och som hon var upptagen just nu att räkna maskorna för en hoptagning, hade hon bara sett den gillande och beundrande blick fröken Marck utstrålade.

— Jo, snälla fröken Adel, ja' sa bara, att när här är så fina inackorderingar som fröken Adel, då kan jag inte begripa, hur hon vågar (ytterligare höjning av rösten) vågar bjuda på så dåligt kaffe. Å, sitt stilla för all del och låt mig ta upp nystanet. —

Det blev allmän rörelse kring det runda bordet, där en del av pensionatets gäster sutto; fröken Adel på sin självskrivna plats i öronlappstolen. Hennes garnnystan, som rullat ner under bordet, promenerade nu utåt golvet med ändan efter sig.

— Kalvsteken var också rätt torr, hördes en litet osäker röst, som härrörde från en fröken, som i går fått en tia på sin insamlingslista.

Fröken Marck, som de sista femton åren oavbrutet bott på pensionat än här än där, fortsatte med kategorisk säkerhet:

— Man borde inte slå sig på pensionat, när man inte har bättre förstånd att sköta det. Jag försäkrar, att förra året, då jag bodde ute i skärgården var det mycket bättre och en krona billigare om dan. Känner fröken Adel inte till Högströms pensionat, på Klippudden?

Borta i hörnet av samlingsrummet satt den yngsta i sällskapet, en kvinnlig kandidat, som var färdig för avresa.

— Fröken Marck måste vara rättvis, sade hon, tänk så mycket lättare det var att få mat där än här. Ja, fisken fick man ju nästan gratis.

— Det vet jag visst! Men inte beror ett pensionat på fisken. Det beror på, hur det sköts.

Här gällde bara att inte hålla med i något, som skar emot fröken Adels uppfattning.

Fröken Marck, som hade ganska svårt ekonomiskt, ville ej mista den nyvunna rika vännen. Första dagarna de varit tillsammans, hade hon skickligt sonderat de sätt, på vilka hon borde göra sig angenäm. Hon hade berättat små lustiga historier. Hon ägde ett stort sorterat lager av lämpliga »à propos», och hade som vana att med dem glätta upp en duven stämning. Men fröken Adel hade inte visat sig vidare road. Då hade hon föreslagit att läsa högt. På en hylla stod en samling av Sigurds böcker, som minne från den tid, då hans småborgerliga humor stod högt i kurs.

Men fröken Adel hade bara gäspat och stickat på allt snabbare, ett tecken till att hon hade tråkigt. Till sist hade fröken Marck funnit ledtråden: att hacka på pensionatsföreståndarinnan och hennes mat.

I köket stod värdinnan dagarna i ända och kokade och gjorde sitt allra bästa.

— Om de bara visste, hur svårt det är att få det att gå ihop, suckade hon.

Förra året hade hon blivit änka. För att kunna fortfarande ha barnen i skolan, måste hon ta sig till med någonting. Om det inte gick ihop första sommaren, fick hon väl söka låna och betrakta den snart tilländalupna säsongen som en reklam. Att fröken Adel varit hos henne en tid, räknade hon som en stor vinst. En så välgörande och ansedd dams ord kunde för framtiden komma att betyda mycket.

Det var tur, att värdinnan var upptagen i sitt kök, annars hade hon nog ej kunnat arbeta med samma tillförsikt och uthållighet.

— Fröken Marck får lov att säga ifrån att maten är dåligt, fortsatte fröken Adel,

sedan kaffet och kalvsteken voro söndermulade som samtalsämne.

— Hälsa henne från mig och oss alle sammans, förresten! För jag antar att damerna instämmer med mig? Hennes blick överfor samtliga kring det runda kaffebordet. Hon lutade sig fram för att också fånga den avresande kvinnliga kandidatens blick.

— Jag är inte med, svarade hon, och jag tycker förresten, att damerna äro nedriga med allt evinnerligt klankande.

Fröken Adel rätade på sig och såg ytterst förnärmat ut.

— Var så god och välj sina ord, om jag får be. Fröken tillhör den moderna ungdomen kan jag höra, näsvis och självsäker och fullkomligt okunnig i allt sådant, som en kvinna måste kunna. Bevare oss gud för ungdomen!

Nu höggö alla i. Fröken Adel hade tuffat på en raket med god tändsats. De försökte överrösta varann, och som en här-föräres dirigerande stämman skar fröken Marcks röst igenom sorlet.

Om någon i detta ögonblick kunnat ta en röntgenplåt av själarna, skulle det ha visat sig, att ungdomens största fel var att den var ung, och vidare, att den vågade tänka fullkomligt självständigt inför kompakt motstånd.

— Hon är förskräckligt överlägsen, viskade fröken Marck i fröken Adels bästa öra.

— Gräslig, svarade denna högt. Hon räknade sig alltid till förtjänst att aldrig sticka under stol med sina antipatiska känslor. Detta kallade hon att vara sann.

— Vad studerar kandidaten? frågade plötsligt en beskedlig medlem i sällskapet som ville föra in samtalet på neutral mark.

— Pilatus och Herodes inbördes förhållande, blev svaret.

Fröken Adel, som ej uppfattat mer än orden: »inbördes förhållande», trodde, att kandidaten kanske till sist ville muntra upp dem med någon liten skandal, och ville nu människan för en gångs skull tala om något med piff i, så fick man glömma hennes nosighet.

— Kom närmare, jag hör inte vad kandidaten säger, när ni sitter där i vrån.

Åter blev det rörelse kring bordet. En fröken sprang efter en stol, de andra makade ihop sig.

III. M. Synnergren.

(Forts. sid. 1088.)

FYRTORNETS KONSERVER

För säsongen nya
SILL-INLÄGGNINGAR
såsom Aptitbitar, Kungssill, Slottsill, Briosill, Turistsill, Lunchsill.

Brudslöjor och Diadem

Myrtenkronor bindas
Klädningsblommor

Ida Haglinds Eftr.

Norrandsgatan 17, Stockholm
No: 163 53

Man sover gott på obligationer.

Vem vill inte sköta sina pengar förståndigt! Men hur går det till? — det ekonomiska maskineriet är invecklat, man står inför så många mysterier, som benämns med lärda och imponerande termer. Så tänker kanske många inför de ekonomiska spörsmålen, men under fil. dr Karin Kocks insiktsfulla och fängslande ciceronskap komma säkert många dimmiga begrepp i ämnet att klarna. Dr Kock är — som kanske Iduns läsarinnor draga sig till minnes — fil. doktor i nationalekonomi, hon promoverades i våras som den andra i ordningen av svenskor, som disputerat i detta ämne. Under hela studietiden var dr Kock i full tjänstgöring på sin befattning på Skandinaviska Kreditaktiebolagets statistiska avdelning.

DET FINNES EN NATIONALEKONOMISK regel, som säger, att man med givna medel bör försöka åstadkomma bästa möjliga resultat, eller om man vill vända på satsen, att man bör söka nå ett visst resultat med minsta möjliga medel. Detta gäller ej endast för samhället i dess helhet utan även för den enskilde individen, och i denna sats ligger principen för all god hushållning och sparsamhet, ty att vara sparsam betyder icke annat än att kunna hushålla väl. De flesta av oss ha begränsade inkomster att röra sig med, och med dessa skola vi åstadkomma bästa möjliga resultat för tillfredsställelsen av våra behov. Härav följer att sparsamhet ej nödvändigtvis är detsamma som att hålla på slantarna, utan tvärtom betyder att ge ut dem på ett förståndigt sätt. Och då människors behov äro så olika, följer också, att man ej kan komma med några allmängiltiga regler för hur denna sparsamhet skall utövas. Men kommer man ihåg, att sparsamhet är detsamma som god hushållning och att man med minsta kostnad skall försöka nå det mål man uppsatt för sig, har man alltid någon ledråd för sitt handlande.

Sparsamhet leder ej alltid till sparande, om man med sparande avser att man sätter av en del av sin inkomst för täckande av framtida behov. Men de flesta av oss ha ett starkt behov att inte endast sörja för dagen utan även för morgondagen. Det finnes en djupt rotad känsla hos människan för betydelsen av att ha framtiden tryggad, som tar sig uttryck i att man sparar och försakar för att få ihop ett litet kapital. Om något händer familjeförsörjaren, skall familjen ha något att falla tillbaka på. När man själv blir gammal och urständssatt att försörja sig, skall man åtminstone ha sin existens något så när tryggad. I detta sparande ligger även en önskan att förbättra sin egen ställning och kanske i ännu högre grad barnens, genom att ge dem ett litet arv. Men, som jag nämnde tidigare, man kan vara sparsam och vara en mycket god hushållare utan att därför kunna spara något. Många människor ha en så liten inkomst att den även med den yttersta försiktighet ej kan räcka till för mer än det dagliga uppehållet. För dem är det nödvändigt att leva från dag till dag och att

lämna omtanken om framtiden åt sitt öde. Det fordras att man skall ha kommit upp till en viss levnadsstandard, innan sparsamheten kan leda till sparande.

Å andra sidan finnes det många, som kunna spara utan att vara sparsamma. Det låter kanske som en paradox, men med den definition vi givit sparandet, att man ej konsumerar hela sin inkomst, är det lätt att inse, att en person med mycket höga inkomster kan spara betydande belopp, utan att han behöver ha en tanke på sparsamhet. Han kan knappast undgå att öka på sin förmögenhet. Har man väl kommit upp till den första miljonen, är det inte så svårt att få ihop den andra.

Allt sparande har som sin förutsättning, att samhällets framtid är tryggad. Den som sparar måste kunna förlita sig på att inte hans kapital har blivit frantaget honom, när han behöver disponera det. Det måste finnas ett rättsväsende, som skyddar privategendomen, och en stat, som har auktoritet och makt att upprätthålla detta rättsväsende. Under revolution och krig gripas människorna lätt av missmod inför framtiden. Vad tjänar det till att spara, när man ej

I krig lägger staten beslag på vad man har.

vet varken om man själv lever i morgon eller om någon då lagt beslag på vad man äger och har? Sådana förhållanden befodra ej sparsamhet. Det finnes ännu ett sätt att frantaga spararna deras kapital, som många gånger mer eller mindre medvetet praktiserats av statsmakterna, nämligen genom en försämring av penningvärdet. Om penningvärdet sjunker, stiga varupri- serna, och då värdet av mitt kapital ligger i vad jag kan förvärva för detsamma, betyder penningvärdeförsämringen, att detta värde också sjunker. En kraftig försämring av penningvärdet kan beröva mig hela mitt kapital. Så skedde under inflationen i Tyskland efter världskriget, då marken sjönk i värde, till dess att en biljon mark ej ens var värd en svensk krona. En miljonförmögenhet placerad i en bank eller i obligationer och andra fordringar försvann som smör i solen. Hade man kapitalet däremot placerat i aktier, som representera vissa re- ala tillgångar, fabriker, maskiner, fartyg, m. m., kunde man rädda det undan förstörelsen, ty i och med att priserna stego, steg även värdet av dessa tillgångar i mark räknat och således även aktiekurserna. Det fanns många, som kunde göra sig stora vinster på inflationen, men i de flesta fall försvunno förmögenheterna lika fort som de tillkommit. Vill staten befodra sparverksamheten, måste den därför också se till att penningvärdet ej försämras. Det är dock märkvärdigt hur fort människorna glömma en sådan kris, som den Tyskland genomgick för ej mer än fem år sedan, och hur lätt förtroendet åter väckes till det man från barndomen vant sig vid att betrakta som det normala tillståndet. Det är visserligen sant, att sparandet i Tyskland efter allt att döma ej nått samma omfattning som före kriget, men detta beror på att nationalinkomsten minskats och sparförmågan därför är mindre. Men insättningar i bankerna växa, och allmänheten köper obligationer, som om inflationen aldrig varit.

Man kan fråga sig vad samhället har för nytta av att den enskilde individen sparar och om det finnes något som motiverar, att staten ur denna synpunkt uppehåller penningvärdet, rättsväsendet och ordnade samhällsförhållanden över huvud taget? För att svara härpå, måste vi se frågan ur en annan synpunkt. Den moderna produktionsordningen förutsätter tillvaron av fabriker och maskiner, fartyg och järnvägar m. m. dylikt, som nationalekonomerna med ett gemensamt ord bruka beteckna som realkapital. Hur nödvändigt detta realkapital är för upprätthållandet av vår nuvarande levnadsstandard kan man lätt övertyga sig om genom att tänka sig, hur det skulle se ut i världen i dag, om vi ännu tillämpade samma produktionsmetoder som t. ex. för ett par hundra år eller endast hundra år sedan. Men realkapitalet måste underhållas, för att det ej skall minskas, ty maskinerna bli utslitna och måste ersättas med nya, husen måste repareras och järnvägarna underhållas. Men inte nog härmed. Befolkningen växer och kommer väl att göra det ännu en lång tid framåt,

Kungsörs

nyheter i bakformar av koppar och aluminium en prydnad för köket.

V I S P A R A ?

SPARANDETS KONST

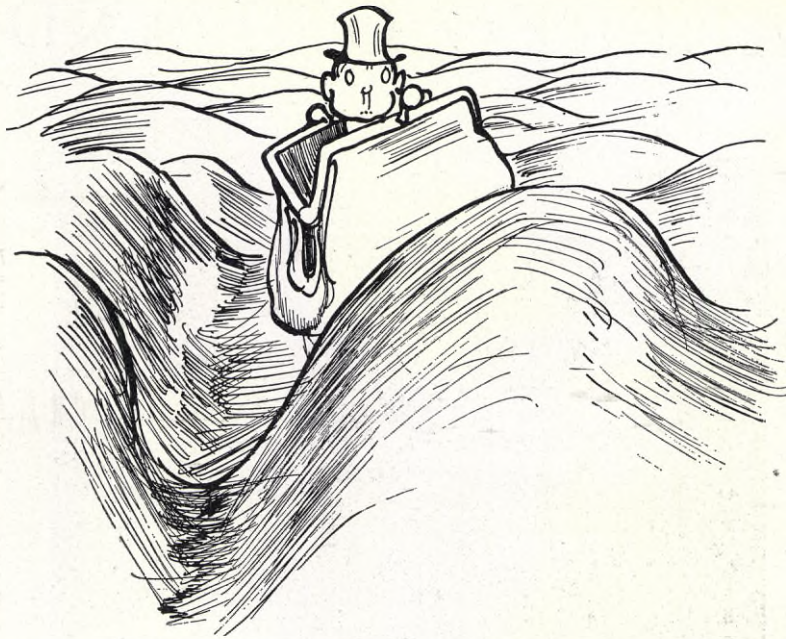
även om vissa länder visa tendenser att lägga sig till med en stationär befolkning. För att samma standard skall kunna upprätthållas, måste realkapitalet därför inte endast underhållas utan även utökas i samma takt som befolkningen växer. Ett ekonomiskt framåtskridande fordrar därjämte en ytterligare ökning av realkapitalet.

Produktionen av realkapital medför emellertid, att en del av produktionsmedlen drages ifrån tillverkningen av konsumtionsvaror, vilket är detsamma som att en del människor avstå från att konsumera hela sin inkomst. De pengar de på detta sätt spara, kunna de antingen själva använda för produktion av realkapital, t. ex. genom att bygga sig ett eget hem, eller också ställa de dem till andra producenters förfogande. Då vi sätta in pengar på banken, gå dessa via banken vidare ut i näringslivet och bidra till den reala kapitalbildningen i landet. Den reservationen måste dock göras, att icke allt sparande går till kapitalbildning. Liksom det finnes personer, som ej konsumera hela sin inkomst, finnes det andra, som för konsumtionsändamål använda mer än de själva ha i inkomst. Alla de ungdomar, som studera på lån, leva på vad andra människor spara. Men en utbildning, antingen det gäller teoretiska eller praktiska studier, kan betraktas som en kapitalbildning, fastän ej av det slag vi talat om här ovan. Det är ett personligt kapital vi härigenom skaffa oss och det är icke det minst värdefulla. Det kan därför vara dålig ekonomi av föräldrar, som i syfte att samla ett penningkapital att ge i arv till sina barn äro alltför njugga, när det gäller fortsatta studier utöver skolan. Ett dylikt personligt kapital kan förränta sig många gånger bättre än pengar, som placerats aldrig så väl. Men det finnes andra personer än studerande, som leva på lån eller på vad andra spara. Tillfälliga svårigheter, sjukdom eller dylikt, kunna t. ex. tvinga en person att låna för konsumtionsändamål; inköp på avbetalning betyda, att man redan i dag utnyttjar en framtida inkomst. Den största låntagaren av alla, som låna för att konsumera, är emellertid staten. Den svenska staten har visserligen endast lånat för sina affärsföretag, men krigsfinansieringen i de krigförande länderna är ett lysande exempel på oerhörda lånetransaktioner, där sparandet ej tjänat kapitalbildningen. Om det vore möjligt att statistiskt fastställa sparandets omfång, skulle det således vara nödvändigt att draga från betydande belopp för att nå fram till en siffra för nettosparandet.

Men å andra sidan förekommer det en real kapitalbildning av stora mått, som ej tillkommit på det sättet att enskilda personer sparat en del av sin inkomst. Inom de industriella företagen fortgå alltid en mängd utvidgningar och förbättringar utan att något kapital drages in utifrån. Företagsledningen använder en del av inkomsterna för dylika ändamål och man kan därför säga, att detta representerar ett sparande, som ledningen fullgör för delägarnas räkning. I ett aktiebolags balansräkning

förekomma utöver aktiekapitalet vissa fonder, reserv- och dispositionsfonder m. m. som avsatts så småningom och som motsvaras av reala tillgångar, fabriker, maskiner o. dyl. Aktieägaren får sålunda endast en del av inkomsten i form av utdelning, medan återstoden tar formen av en kursstegring för hans aktier, ty i och med att fonderna och bolagets tillgångar växa ökas även värdet av de enskilda aktierna.

Placeringen av det sparade kapitalet kan taga många olika former beroende på det syftemål man avsett med sitt sparande eller på ens egen läggning. Man brukar säga att den som vill sova gott, skall köpa obligationer, och den som vill äta gott, aktier. Med andra ord, aktierna ge en högre genomsnittlig inkomst än obligationerna, men risken att jag skall förlora mitt kapital är också större och inkomsten fluktuerar starkt. Köper jag obligationer däremot, kan jag vara tämligen säker på att få igen mitt kapital på förfallodagen och jag har även en fix inkomst till denna dag, men jag har inte de chanser att göra vinster, som aktierna lämna. Den som föredrar det säkra framför det osäkra, väljer därför obligationer i stället för aktier, även om inkomsten blir något mindre. Placeringen i aktier såväl som i obligationer lider av den svagheten, att skulle jag behöva disponera mitt kapital, måste jag sälja dem till den kurs jag kan få i marknaden, och det kan hända, att jag då gör en förlust. Som aktiekurserna i regel fluktuerar mer än obligationskurserna, är denna risk störst för aktier, men den är ej alltid att förakta för obligationer. Om en person, som år 1913 köpte svenska statens då nyemitterade 4½ % obligationslån, blev nödsakad att

På aktiefluktuationernas hav.

sälja obligationerna år 1920, gjorde han en förlust på mer än en tredjedel av sitt kapital. Därtill kom att de kronor han fick vid försäljningen på grund av penningvärdets fall ej voro värda ens en tredjedel av kronan år 1913. Sådana förhållanden äro emellertid exceptionella och under normala förhållanden fluktuerar obligationskurserna relativt obetydligt.

En insättning i en bank eller sparbank är, om man väljer en välkänd och solid bank, en av de riskfriaste placeringar man kan finna. De sorgliga erfarenheter vissa sparbanksinsättare nyligen gjort jäva icke detta påstående, ty den högre ränta, som i detta fall för många utgjorde en lockelse, borde i stället ha varit en varningssignal, att riskerna voro större än i de andra solida penninginstituten. En banksättning har den fördelen framför obligationerna, att man med en relativt kort frist kan få tillbaka sitt kapital utan något som helst avdrag. På sparkasseräkning kan man i regel erhålla mindre belopp utan någon uppsägning alls, och på affärsbankernas kapitalräkning behöver man ej heller avvakta uppsägningstiden, om man vill betala en viss straffränta. Man vet således på förhand vad det kostar att disponera kapitalet före uppsägningstidens utgång och man undgår en risk för kursförlust och den kostnad i form av bankprovision och stämpel, som medfölja en värdepappersförsäljning. Å andra sidan är ränteinkomsten ej fixerad. Bankerna variera sina räntesatser efter läget på marknaden, i regel följa de förändringarna i riksbankens diskonto, och banksättningarna äro sålunda underkastade förändringar i sin inkomst, som de ej kunna förutse. Men fluktationerna i räntesatserna hålla sig dock vanligtvis inom tämligen snäva gränser, fastän undantag förekomma. Omkring årsskiftet 1920—1921, då räntesatserna nådde sitt maximum, betalade de stora privatbankerna 6 procent på kapitalräkning, och år 1923 nådde denna räntesats sitt minimum av 3 procent. Det motsvarar en reduktion med 50 procent av ränteinkomsten, men så starka fluktationer tillhöra sällsyntheterna. Sedan dess har kapitalräkningsräntan varierat endast mellan 3 och 4 procent.

En form av sparande, vars betydelse ökas

Ill. G. Chatham.

(Forts. sid. 1091.)

Har man väl kommit upp till första miljonen — —

T W I L F I T

Nybrogatan 11 - Tel. 758 53, 758 54.
Nyheter inkomma dagligen.

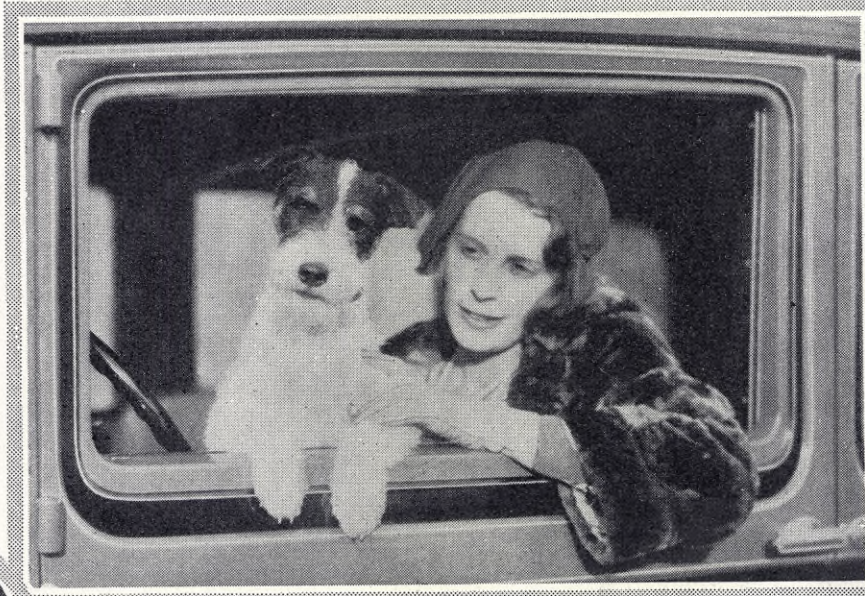
Stockholms största specialaffär
i KORSETTER, CORSELETTER, UNDERKLADER,
STRUMPOR OCH HANDSKAR

ALFRED OCH ANDRA LYCKOBRINGARE

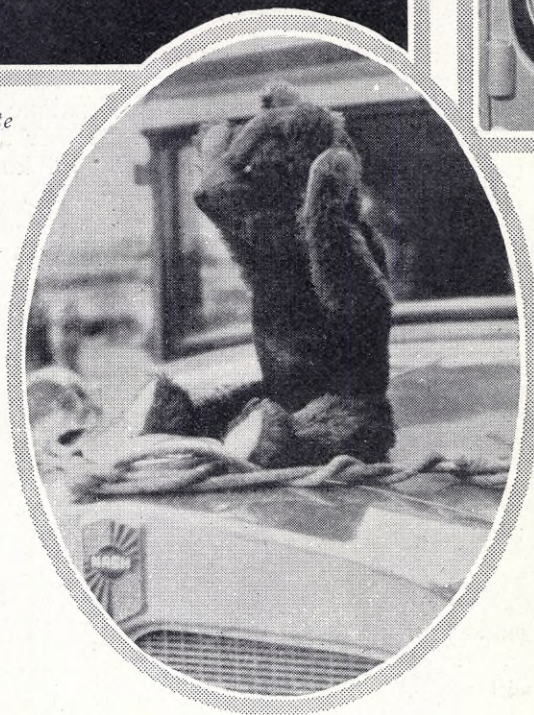
ETT MODERNT TILLBEHÖR TILL BILEN.

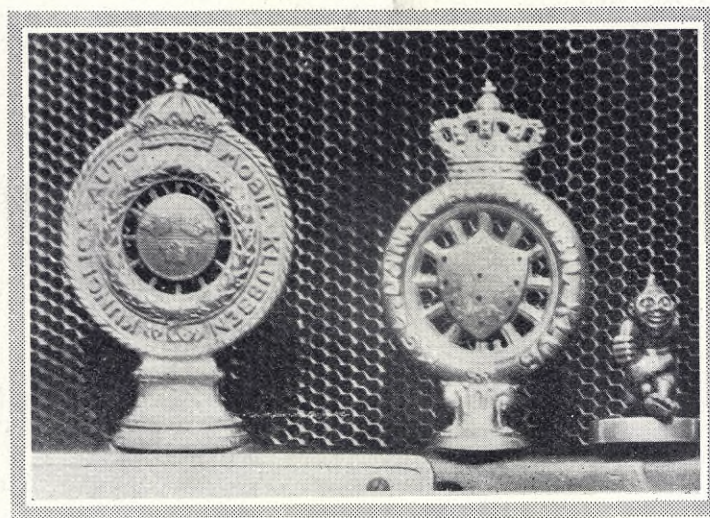
En av de vanligaste och roligaste bilmascotterna.

Fru Eva Dickson, en av våra mest framgångsrika tävlingsdamer, anser Patch vara den bästa mascoten.

En bil utan mascot ser man numera sällan och här ges en liten lektion i det viktiga mascotmodet på samma gång som några berömda lyckobringare presenteras.

"Hasse", som givit fröken Astrid Laurin hennes första tävlingsseger.

En liten ful gubbe framme på kylaren garanterar direktör Hans Osterman evig billycka.

UTANFÖR DJURGÅRDSBRUNNS värdshus stod en rad bilar parkerade. Under den bortersta stack ett par långa herrben fram, i dess inre stod en dam och slängde kuddar och klädespersedlar om vart annat och runt om den gingo två skolbarn krokiga som säkerhetsnålar med ögonen mot marken, medan den allra minsta i familjen tultade iväg efter vägkanten och tittade forskande i dammet. Vi befarade, att ett ännu mindre barn förkommit och närmade oss deltagande. Barnen sågo olyckligt på oss: »Vi har tappat Kunigunda...» »Stackars liten», sade vi, mest med tanke på namnet, »men kanske ni kunde ropa, om flickan har fallit ur bilen...» »Det är inte någon flicka, det är Kunigunda...» Plötsligt kom ett litet tjut borta från vägen: »Jag har funnit Kunigunda» Den dammiga personen ålade sig fram mellan bakhjulen, frun hoppade ut från sitt kaos och hela familjen tittade glädjestrålade på den minsta, som kom snubblande på dikeskanten. Där var Kunigunda — med skinnets avskavet på ryggen och halva ena örat borta dinglade en liten dammig grön kanin i den smutsiga handen. Lugn troppade famil-

jen in till söndagskaffet med Kunigunda i teten.

Fast Kunigunda såg ganska obetydlig ut så var hon i själva verket något betydligt märkligt: ett uttryck för den moderna människans vidskeplighet. Hon var en mascot, ett litet kontrakt med försynen om hållbara gummiringar, vackert väder, dryg bensin, plikttrogen motor och tillförlitlig person vid ratten. Det var inte den urblekta och något deklinerade Kunigunda i och för sig, som fick denna städade och söndagsfina familj att råka i halv panik, utan Kunigundas övernaturliga makt att hindra Buicken från att åka ned i Djurgårdskanalen eller göra motorstopp på Stureplan.

För att vara absolut tillförlitlig skall en bilmascot egentligen ha en historia. Man skall ha köpt den under sin lyckliga Italiensommar, man skall ha fått den mellan hissingarna när man tog studenten eller hittat den i ett skyltfönster när man var på väg att fria. Mascoten måste bära på något minne, glatt eller känslöbetonat, om den skall vara absolut omutlig.

De flesta små fantasiexemplar ur fau-

nan eller dockvärlden, som sitta fasthäktade kors och tvärs i nästan varje bil, ha väl också sin historia. Mascoten, som dinglar bakpå vindrutan i dir. John och fru Pauline Brunius eleganta fordon heter Alfred. Han är en pingvin och har ett förflutet som inte kan kallas något annat än stormigt. Alfred införlivades med familjen en gång i Paris och reste sedan med genom Europa, såg från sin upphöjda plats gatulivet i många kontinentens storstäder, hörde teaterpratet surra mellan ratten och baksätet och blev så småningom en personlighet. Men så kom slaget för Alfred. Bilen blev stulen och Alfred med den; och när bilen i sinom tid kom till rätta, befanns den vara i oskadat skick, men Alfred, Alfred var skadad, nästan död! Han hade brutit nacken och hängde slakt med sitt svarta pingvinhuvud. Fru Brunius lappade själv ihop Alfred, som återfick sin gamla stolta hållning och en grön rand vid skarven i nacken. Nu sitter han åter och sparkar med sina stora brandgula fötter mot rutan i kurvorna, men det har kommit ett melankoliskt och grubblande drag över honom. Trots att han vet,
(Forts. sid. 1092.)

A.-B. AUGUSTA LUNDIN

KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN 12 - STOCKHOLM

SAGODIKTERSKAN MED NÅLEN

Bonad med hjortar.

ÄPPELVIKEN HAR MÅNGA BONINGAR, tydligen flera än man tror, eftersom i en av dem dväljes fröken Märta Alexanderson, åtminstone vad det jordiska angår. Att hennes själ inte är bunden vid Äppelviken, kunde man nyligen se ute i Liljevalchs konsthall. Där var Märta Alexanderson en av de »Nio unga», den enda konstnärinnan bland de manliga utställarna och för övrigt en av de mera originella och intressanta. Hon hade fått ett av de mindre rummen som hon fyllde med broderier, men det var inte vanliga broderier, de stodo i en klass för sig.

Märta Alexanderson diktar med nålen. Idel sagor, tycker man, då man ser sig omkring bland hennes alster. Men en blick i katalogen ger inga upplysningar. Där hålles den fantasi, som skapat konstverken, helt och hållet nere. »Ängel med blomsterkvist», »Älva», »Bonad med hjortar», på sin höjd en Orfeus eller en Eros, men inga poetiska utgjutelser. Dessa ligga helt och hållet i tavlorna själva. Konstnärinnan har varit för blyg eller för stolt att ge namn åt sina infall. Vad hon lekt ihop på lediga stunder, inspirerad av ett stycke stoff av underbar glans eller av några blommor hon sett på sin väg har hon samlat här.

Man skall bara inte vänta sig, att det är naturalistiska blommor, som träda fram på det blanka sidenet. De ha inte vuxit i någon trädgård på denna jord, men med en japans noggrannhet återger hon sina drömblommors fina byggnad. Det enda naturalistiska hos dem är färgerna. En så fin och frisk färgskala förvärvar man endast genom ett långt och samvetsgrant studium av blommorna där de stå ute i naturen med sina fina, underbart samstämda färger. Sen är det förstås konstnärens ensak, om kronblad, ståndare och pistiller

EN ORIGINELL KONSTART

Det är inte så vanligt numera att någon slår sig på det mycket fina konstbroderiet, detta handarbete, som egentligen bara blommor i sagoprinsessornas händer. Redan därför hade man anledning att stanna inför Märta Alexandersons broderier på de »Nio Ungas» utställning i Liljevalchs konsthall nyligen. Kommer så därtill att dessa broderier stå i en klass alldeles för sig — vi göra honnör för dess konstnärinna och vilja med dessa rader medverka till att hennes konst blir känd för en större allmänhet.

Ängel med tamburin.

följa sin egen ordning och ingen annans, varken Linnés eller Fries'.

Säkert är att man får leta efter blomsterstycken — antingen med nål eller pensel — som ge intryck av en så daggig friskhet som Märta Alexandersons. Detta måste bero på att konstnärinnan levat sig in i blommornas liv, att de varit hennes lekkamrater då hon var barn och vänner sedan i livet.

Och hon är inte sött sentimental. Det

är en viss djärvhet och ett fritt behag i de figurer hon komponerar. Hennes änglar leka som barn. Hjortarna på bonaden med de milda blå- och grågröna tonerna äro lika lustiga och fyllda av omedelbart liv som om de hoppade omkring i en hage. De äro bara transponerade i en annan tonart så att säga. Hon älskar det lätta, graciösa, som bara snuddar vid marken men ändå finns den där, den trygga, vackra jorden att stå på.

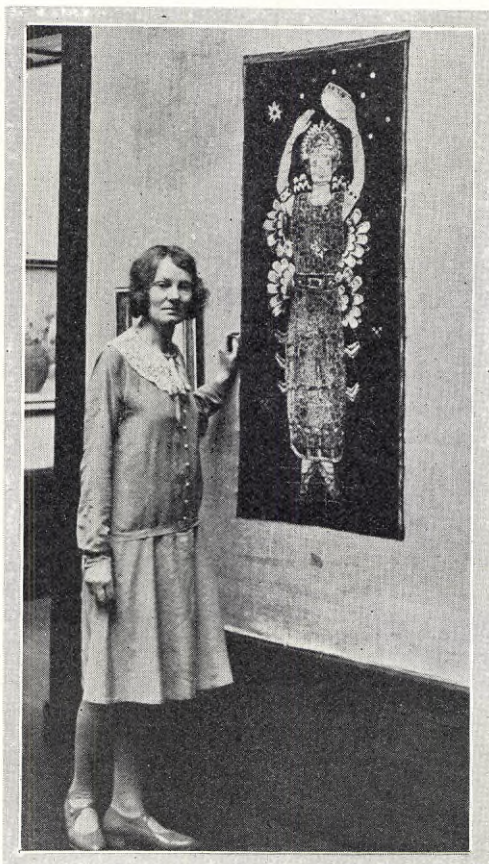
Det är något av innerligheten hos de primitiva sydtyska mästarna i dessa blomsterstycken. När de målade sina madonnor omgävo de dem ofta med blommor, Madonna im Blumenkranz är ett typiskt berömt exempel. Och det finns många flera inte bara i Tyskland utan i all medeltida konst. Man kunde också nämna Fra Angelico. Det är ju inte tal om påverkan, men samma skönhetslängtan och dyrkan av naturen har fört den moderna konstnärens hand.

Fröken Märta Alexanderson komponerar mattor åt Handarbetets Vänner, sådan är hennes dagliga gärning. »Men det vill förstås gärna bli blommor och djur på dem också», bekänner hon för Idun.

Allt det här, som utställts på väggarna hos Liljevalchs har hon lekt fram på lediga stunder under det senaste året. Förälskat sig i ett stoff, ett stycke skimrande silverbrokad, som blivit ett antependium, en skiftande silkessammet i djupt havsgrönt, eller den mattvita, luddiga ytan i ett stycke grovt ylle i tvåskaft. Det är lustigt att se hur effekterna variera, då konstnärinnan arbetar med de olika stofferna.

Men frånsatt stoffets möjligheter arbetar hon ur sin egen glödande inbillning. Skulle inte denna begåvning lämpligen kunna komma till användning för att illustrera de verkliga gamla goda sagorna?

ETH. K.

Märta Alexanderson.

MODEMAGASINET STINA LÖF

BIBLIOTEKSGATAN 3 - STOCKHOLM

SENASTE NYHETER FÖR HÖSTSAISONEN INKOMNA

SOLSTRIMMAN

Av

ERIK ASKLUND

AB

NÄR TAGES MAMMA FYLLDE sextioett år, köpte han och hans fästnö en blomman, en stor chrysantemum, som de tillsammans bar hem till henne. Under vägen började Lisa, fästnön, ett samtal:

— Hon har säkert rummet fullt av blommor.

Men Tage svarade:

— Det tror jag inte.

— Men varför? Du minns förra året. På hennes sextioårsdag?

Tage sade:

— Det var då, det. Vet du, Lisa, jag skall tala om något för dig...

Till svar kramade hon hans arm och såg upp i hans ansikte med en blick, full av ömhet och förståelse, ty hon kände allvaret bredvid sig, allvaret, som plötsligt steg in mellan dem och satte sig på deras tankar.

— Jag tror inte, började Tage, att släktingarna kommer ihåg mamma den här gången heller. De gjorde det inte förra gången, på mammas sextioårsdag, fast du kanske trodde det och har trott det ända tills nu. Du sade att hela rummet var fullt av blommor då. Ja. Men vilka hade givit mamma dem, tror du? Jo — jag och några av mina kamrater. Jag ljög för mamma och sade att det var från moster Elisabeth och morbror Elis, från mina kusiner Elof och Svante och från alla de andra släktingarna, som glömt mamma och glömmet henne fortfarande, även i dag. Jag hade först all möda i världen att få mamma att tro det. Men det gick så småningom. Och sedan klarade jag undan alla brev, som hon skrev till sina släktingar, i vilka hon tackade dem. Hon gav mig alltid breven för att jag skulle posta dem. Jag läste igenom dem och hittade i dem meningar, som gjorde mig ont. Så rev jag sönder dem och mamma fick aldrig veta det. Hon vet det inte ännu. Och jag är säker om, att i dag...

Han tystnade.

Lisa såg på honom. Hans mun var sluten och ansiktet darrade.

Den stora blomman vaggade på hans arm lik en kvinna, som gråter och blir skönare av det. Den stora blomman skälvede och darrningarna i hennes späda stam liknade snyftningar. Och vattendropparna på dess blad var som tårar och lyste i solen med tårars hemlighetsfulla ljus. Den stora blomman grät...

*

Här är gatan.

De har sett den förut. Många gånger. Den är sig lik.

Här står tjuguhus på ena sidan och nästan lika många på den andra. Hus, där människorna bor, människorna, som mötas på gatan, i butikerna, i spårvagnen, människor med vänner, som är förenade med dem genom tankarnas, ordens och minnenas gemenskap, av en makt, starkare än blodets, förenade kanske genom medlidandet, som är förnuftets vemod eller genom sympatien, som är kärlekens ånger. Människor med släktingar, förenade genom brev och små, korta besök, som galler staden eller affärer. De äro bundna med varandra med lösa trådar, som inte ens har förmågan att kunna tänja ut sig; när någon drar alltför hårt i tråden, brister den...

*

De går in. Genom porten, som är sval som en grotta i augustivärmen. De går sakta över gården, som är planterad och har en kastanj, som i år når ända upp till tredje våningen, till deras fönster.

Tages mamma har sett dem komma över gården och väntar nu i farstun med dörren öppen bakom sig. Hon tar emot dem och den stora blomman under tystnad och kramar Lisas hand utan att säga något.

De satte sig i soffan. Rummet var tomt. Dess tystnad liknade en döds. Men Tage gick fram och tillbaka över golvet och gnuggade händerna.

— Här är i alla fall skönt, sade han. Inte en kotte. Bara mamma och du och jag.

Han ställde sig framför fönstret och lät sina fina, vita händer, som liknade blomblad, glida ner i byxfickorna. Så vände han på huvudet:

— Lisa, kom hit, sade han.

Hon gick fram till honom.

Han drog undan gardinen och pekade över kastanjen på ett stort hus framför dem mitt över gården. Där glödde ett fönster, som solen hade tänt.

— Se, sade han, du ser den där solreflexen, den kommer först till deras fönster däruppe och sedan till oss. Det är som vi skulle låna ljuset av dem. Eller också...

Han tystnade plötsligt och blev allvarlig.

— ... som om inte de får behålla...

Lisa avbröt honom, skrattande.

— Du lille dumbom! jublade hennes mun. Vet du inte, att samtidigt med att du ser ljuset, solljuset, ser de det och de tänker nog inte som du, att det är ett lån eller att de sedan måste lämna det till dig...

— Nej, sade han sakta, vi får reflexerna, de... de...

— Vilka? frågade hon när han tystnade.

— Mina släktingar. Eller rättare: mammor.

— Bor de där?

— Ja.

Lisa såg på honom. Han böjde huvudet och hon såg hur strålen från fönstret på andra sidan gled över hans hår och sänkte sig bakom hans rygg. Hon drog honom tillbaka till soffan och tryckte ner honom vid sin sida. Där satt de och tittade på den lilla solstrimman, som fortfarande stod kvar i rummet och bara var en reflex från ett fönster.

*

Tages mamma kommer in.

Hon går lite böjd som om hon bar de samlade årens tyngd på sin rygg. Och Lisa ser hur hennes ansikte är hårt, som av smärta. Hon börjar tala och Lisa hör hur gråten står i hennes mun och är nära att uppsluka alla hennes ord:

— Tänk! Inte en enda av mina släktingar har kommit ihåg mig i dag! Inte ens din faster, Tage, som bor mitt emot oss. Jag har inte sett henne sen pappa dog.

Tage ser upp.

— Min faster, mumlar han. Hur kan hon må nu för tiden, tro? Jag träffade kusin Bengt för några veckor sedan och han sade, att hon då låg sjuk. Det var visst kräfta.

Tages mamma ser stort på honom.

— Vad säger du! utbrister hon och slår ihop händerna. Det har du inte talat om för mig förut!

— Har jag inte? Jasså.

Tage ler ursäktande.

K. Anderson Kaffeserviser, största urval.

Hovjuvelerare.

Operahuset.

H. Maj:it Konungens hovlev.

Naturligt alkaliskt
RAMLÖSA-VATTEN

Tappat direkt från källan.

Förnämsta bords- och hälsövatten.

Erhålles överallt i vårt land.

H. K. H. Kronprinsens hovlev.

— Om det inte vore min födelsedag i dag skulle jag gå upp till henne nu genast, säger hans mor.

Tage svarar inte.

Han håller händerna knäppta om knäna och hakan mot den ena axeln. Han har slutit ögonen till hälften och verkar långt borta i tankar.

Lisa ser oavlatligt in i moderns ansikte, men hon står med upplyftat huvud och ser upp till fönstret på andra sidan gården. Solstrimman lyser fortfarande, men dess sken har dämpats; den är mindre.

— Barn, säger hon plötsligt, om jag ändå skulle gå upp till henne.

— Ja, gör det, nickar Tage bekräftande. Och hälsa från mig.

— Från mig också! ropar Lisa till och stöter till honom med armbågen i sidan.

— Men vi ska dricka kaffe först, säger modern och går ut i köket.

*

Hon har gått ut och lämnat tystnaden kvar efter sig. Den kommer fram till dem i soffan och är som skymningen, fast kallare än den. Lisa finner den vid sin mun och förs inte säga något. Tages händer har släppt knäna och han har böjt huvudet djupare ner mot bröstet. Hans panna lyser blek och kring den hänger två hårtestar som en parentes över ögonbrynens accenttecken. Munnen är ett tankstreck. Lisa lutar sitt huvud mot hans skuldra och han vänder ansiktet mot henne och stryker upp håret med en snabb rörelse av sina vita händer. Munnen liknar ett o när han för den långsamt till hennes läppar...

*

Modern kommer in med kaffet.

Hon dukar fram koppar och fat med en nervös brådska och ser då och då över till fönstret, där den lilla solstrimman fortfarande sitter kvar i en fläck av gult ljus.

— Drick, mina barn, säger hon.

De dricker och doppar under tystnad.

En blick går ur Lisas ögon till hennes mun, som öppnar sig.

— Jag tror inte, säger hon sakta, att hon är ond på mig.

— Nej, varför det? är Tages fråga och svar.

— Ja, varför... Vi har inte träffats på ett halvår. I dag trodde jag verkligen att hon skulle komma.

— Ja, men tant, börjar Lisa.

— Ja, jag vet vad du tänker säga, avbryter den gamla. Hon är kanske sjuk, hon är kanske på landet. Men...

Tage reser sig upp.

— Tack för kaffet, säger han.

Så går han fram till fönstret.

— Är rullgardinen nere hos dem? frågar hans mor.

— Jag kan inte se det, svarar han, för solens skull. Hela fönstret blänker...

— Ja. De kanske är på landet.

— Gå upp i alla fall, mamma, säger Tage. Och hälsa från mig.

— Och från mig, säger Lisa och ser förebrående på honom.

— Javisstja! Från dig också!

Tage ler.

Men hans mor lyfter över kopparna

och faten till en bricka, varefter hon tar den med sig och går ut i köket igen.

Efter en stund kommer hon in, klädd i hatt och kappa.

— Adjö med er, säger hon och drar ansiktet ur dörrspringan.

De hör hennes steg i tamburen och klirret av nycklarna när hon låser upp tamburdörren, de hör hennes steg när hon går över gården.

Men när dessa ljud släppt deras öron, vänder de sig emot varandra och kysser

Den röda rosen.

Posthum dikt av Dan Andersson.

Du är röd som blodet röda, när det drivs av hjärtan unga,

röd som sanden, där millionerna ha låtit sina liv. Röd, som unga, varma liljor, som för västerstormen gunga,

skälvande av livets kärlek under hatets hårda kniv.

Du är röd som vallmor röda, du är varm som trogna händer,

som pioners glans är glansen av de unga mörka blad.

Väx till jätte, lys och låga, du har fötts fast lik och bränder

hölja marken och fast ångesten är gäst i varje stad.

Du är röd som elden röda och fast brännhet kronan glimmar

är du fredens ört till läkedom i mörkrets tunga är. Du är lampan, som oss lyser under smärtans bittra timmar,

när ett hela jordens jämmerrop mot höga himlen går.

Och du lyser som av glädje mitt i tårarna och nöden,

och du glöder av förhoppning mitt i hungerdagar grå.

Du är glansen av en gudom, som kan frälsa ifrån döden,

framför hårt förtryckta skall du lik ett segertecken gå.

Se, en morgonglans skall skina över fällda, stilla lansar,

se, en morgon till en sol har den växt, din röda glöd.

Genom fridens tempelport och under vita tunga kransar

skall världen vandra sjungande, att Döden själv är död.

varandra häftigt. Deras läppar är fulla av ung, vild styrka och deras ögon av ljuv glädje. Ensamheten står bredvid dem och håller Tystnaden i handen. De är lyckliga...

*

Tages mor kommer ut ur porten.

Gatan är tyst och tom, men full av ljus, som rinner i rännstenarna och störtar upp mot husens sidor som om solen svämmat över och tömt sitt överflöd just på denna lilla gata där inga trån finns och inget gräs växer. Stenarna är spruckna, men trottoaren mjuk att gå på.

Hon går förbi en port med en kvinna i. Hon har ett leende vid sin mun och ser på den gamla med en tanke i ögonen, som säger: jag är ung. Den gamla går vidare med den unga kvinnans blickar i ryggen.

Så står hon framför porten. Där hejdar hon sig med handen tryckt mot bröstet. När hon går in i hissen öppnas en dörr och ett kvinnoansikte glider ut och följer henne med blickarna tills hon försvinner uppåt genom huset.

Hissen stannar. Hon stiger ur. Sätter fingret på »ned»-knappen, men trycker inte till, utan går fram till en dörr, böjer sig ner och kastar en blick på skylten innan hon ringer. Hon väntar en stund, men ingen öppnar. Hon ringer en gång till. Samma resultat. Till slut knackar hon. Då öppnas en dörr bredvid. Ett nytt kvinnoansikte.

— Det är visst ingen hemma, säger hon som till ursäkt och tar ett steg tillbaka till hissen.

— Vem söker frun? frågar kvinnoansiktet.

— Fru Lundgren.

— Hon är död.

— Är hon död?

Den gamla stelnar till och stirrar skräckslagen på ansiktet, ett ljust och fräknigt ansikte i en krans av hår, som brinner rött vid tinningarna.

— Ja, hon dog i går morse. Det var kräfta. Det gick fort, må frun tro. Hon kom till sjukhuset i förrgår på eftermiddagen och i går morse var det slut. Hon led ohyggligt och hade förfärliga plågor, har jag hört.

Den gamla nickar och börjar gå utför trapporna.

Men den andra kvinnan tar ett steg ut i farstun och ropar:

— Hissen! Ta hissen, frun!

— Ja, ja, svarar hon och börjar gå upp igen.

Hon stiger in och sjunker ner på den lilla bänken med en suck. Kvinnan utanför skjuter igen dörrarna och trycker på »ned»-knappen. Hissen sjunker.

Och den gamla kommer ut på gatan med handen hårt tryckt mot bröstet. Hon viker om hörnet och kommer fram till sin egen port. Går långsamt genom den kalla tystnaden upp genom trapporna till dörren och griper handtaget med en hastig rörelse som om hon vore nära att falla omkull.

I tamburen når henne de ungas röster. Hon börjar sakta snyfta...

Så går hon in. Rummet har mörknat och solstrimman är borta.

Ill. A. Bergman.

Kooperativa butiker stå öppna för alla

D E N B Ä S T A B A R N B I L D E N

AMATÖRFOTOTÄVLAN AVGJORD.

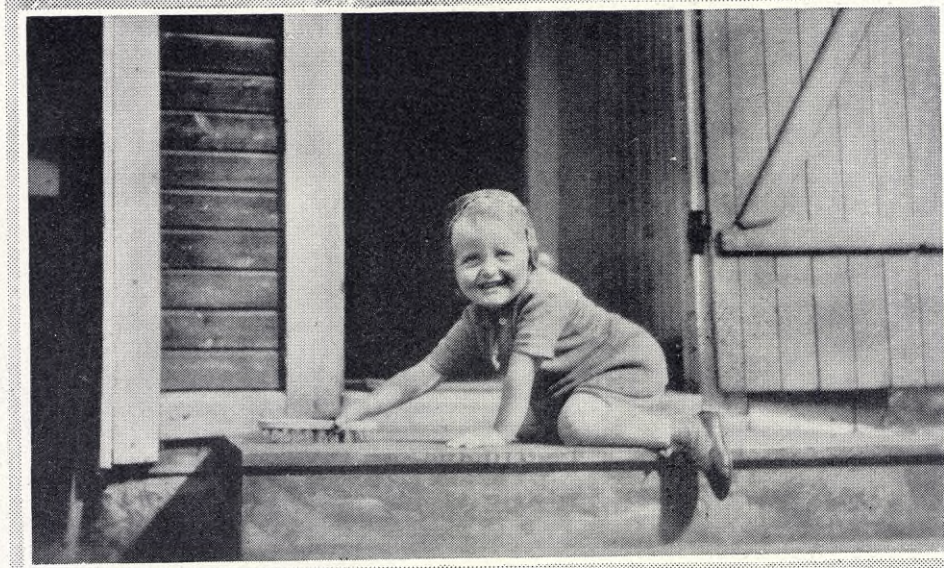
Iduns tävlan om den bästa bilden av "lekande barn" har nu avgjorts. Som det insända materialet att välja på var synnerligen rikligt och även i många fall mycket gott har bedömningen inte varit lätt. Prisnämnden har bestått av d:r Henry B. Goodwin och Iduns redaktion. Som en del av de prisbelönta bilderna förut varit införda ha vi här icke kunnat publicera dem alla. Prisen ha fördelats sålunda: Första pris, kr. 50, till märket Toss, Motala. Andra pris, kr. 25, till Karin Hellström, Göteborg, för en alldeles förtjusande barnbild, vars bakgrund dock är grumlig — ett vanligt fotograferingsfel. Tredje pris, kr. 25, till Maud Mossberg, Stockholm, som har nått en viss symmetri i sin bild och fått fram vackra ljuseffekter; bilden förlorar dock på sitt liggande format. Dessutom ha hedersomnämmanden tilldelats Lydia Persson, Landskrona, två fotografier. Löjtnant Eric Engström, Hälsingborg, vilkens bild visar en utmärkt lösning av ett vanligen svårtolkat problem, figurer på precis det rätta avståndet från kameran med lagom för- och bakgrund. N. Öhlander, som har fångat ett "obevakat ögonblick", men gått för nära modellen. A. Andersson, Göteborg, Märtha Rahlén, Kalmar, och Albin Nilsson, Balsby, för goda kompositioner.

Första pris går till insändaren av denna bild, som både ur fotografiskt-teknisk synpunkt och konstnärlig är mycket lyckad. Vid tagningstillfället har kameran dock inte uppfångat bilden i den önskvärda begränsningen. Hur en sådan brist lätt kan avhjälpas efteråt visar bilden i det skick den här återges.
Toss, Motala, foto.

Naturlig och otvungen gruppering utmärker denna bild, kallad "Efter regnet." Lydia Persson, Landskrona, foto. Hedersomnämmande.

"När arbetet är en lek" heter denna utmärkta komposition. A. Anderson, Göteborg, foto. Hedersomnämmande.

En god bildverkan har uppnåtts i denna lilla studie. Märtha Rahlén, Kalmar, foto. Hedersomnämmande.

PÅ PROMENAD OCH RESA

DEN LILLA SKRÄDDARKORREKTA

Av

Sandra

EN FRÅGA, SOM FÖR LITET VAR dyker upp ganska regelbundet både vår och höst, är följande: »Ska jag skaffa mig en lång kappa i år, eller vore det ej bra trevligt att i stället få en liten ny dräkt?» Ja, vi känna nog alla igen den frågan.

Visserligen finns det många, som definitivt gått in för den långa kappan. Åtminstone ser man dem alltid i en sådan. Men önskan om att någon gång kunna skaffa sig en dräkt ligger nog och gror i varje klädhjärta. Den långa kappan är utan tvivel mest praktisk och lämpar sig bäst för alla damer med regelbundet arbete utom hemmet. Man kan ju bära vilken klädning som helst under kappan. Klädningen kan dessutom vara både sliten och gammalmodig. Under arbetsrocken gör det ej så mycket. I samma ögonblick kappan kommer på, märks ju ingenting av allt detta. Med kappan har man tagit på sig en ny skepnad och är färdig och beredd att träda ut i det rörliga livet på gatan bland kritiskt mönstrande medsystrar. Så resonera av rent praktiska skäl också många fruar, som ha händerna fulla av arbete inom hemmet, där de kanske själva måste uträtta alla där förekommande sysslor, men ändå ibland som hastigast springa ut i ett eller annat ärende. Att byta skulle ta alltför mycket tid. Att gå i sitt arbete i en

mycket. Dels trivs man bättre i en enkel kjol, dels står sig en sådan modell mycket längre. O'Rossen, den store skräddarkungen, skär också som regel sina kjolar mycket enkla. Några inlagda veck, en lätt men sinnrik utsvängning, en följsam höftbesparing, och han är nöjd. Man ser också våder fortsättande som påstickade s'år samt egendomliga utskärningar på höfterna, där kjolen med sleifer knäppes över den långt ner framskyntande jumpern. Sådant kan kanske vara roligt för en eller annan gång, men det är lugnast att ej befatta sig med sådana extravaganser. Vi beräkna ju ändå att kunna ha glädje av vår dräkt i åtminstone ett par år. Kjolorna äro, vad dräkterna angår, något längre än förr, men knappast mer än en aning. En del sluttar lätt bakut. För några år sedan hade en sådan sak varit fullkomligt oförläpigt.

Till dessa dräkter bäres en scarf i några varma med dräkten harmoniserande färger. Man ser också scarves stickade av ullgarn i ett par färger och påminnande om sådana där yllehalsdukar, som många jular stickats till sjömanshem eller till folket på de stora gårdarna på landet här hemma i Sverige. Kanske att garnet är litet finare, färgerna något mer raffinerade — man har ej uteslutande nöjt sig med de restnystan

(Forts. sid. 1092.)

Patou har komponerat denna korrekta dräkt i rödbrunt herrtyg och blus i blankt siden av en ljus rosaskiftning. N. K. Holmén, foto.

drätkjol är också otänkbart. Nej, den långa kappan är verkligen ovärderlig under en massa förhållanden.

Är man däremot ej så bunden varken av regelbundet yrkesarbete utom hemmet eller av ihållande hushållsarbete, utan kan ordna sin dag efter eget godfinnande, är en promenaddräkt ett synnerligen trivsamt och angenämt plagg att äga. På resa är en dräkt också förtjusande. Alltsedan pälsen blivit så vanlig som vinterplagg ha vi dock blivit en smula bortskämda av dess värme, och promenaddräkten har mer och mer blivit reducerad till vår och höstdress. I år tycks den dock ej längre så utan vidare vilja nöja sig med denna roll. Ej nog med att själva tyget, den ganska grovtrådiga och i varma färger hållna tweeden, gör ett ur värmesynpunkt mycket förtroendeväckande intryck,

utan dräktens foder lämnar alla nödiga garantier på, att vi ej längre behöva frysa, även om vi skulle önska att vintern igenom gå i vår lilla dräkt.

Synar man en av årets nätta och klädsamma små drätkappar, är den nämligen ofta fodrad med ett smidigt mjukt pälsfoder. Man ser sålunda klippt lamm, breitschwanz i alla möjliga färger, zuslicky, föl och ljus hamster.

Dräktmodellerna äro i regel mycket enkla. Kanske det enklaste detta annars ganska komplicerade modell-år lyckats åstadkomma. Kappan är kavajlång och rak, ofta dubbelknäppt, vilket utan tvivel lämpar sig bäst för vintern. Herrslag och gärna litet på snedden gående fickor. Kjolen tycks mer lämnad åt godtycket. Man gör dock förståndigt i att ej krångla till den för

Dräkt i blå duvetine med grått skinn. Klädningens överdel i blå marocain. Sidenhuset. Holmén, foto.

Den klassiska skräddardräkten i 1929 års tweed. Modell O'Rossen. Mea. Jensen, foto.

M E D P E N S E L O C H F Ä R G

EINAR JOLINS UTSTÄLLNING.

Konstsäsongen har nu tagit sin början och raden av utställningar inledes bl. a. av Einar Jolin, som ställer ut sina senaste arbeten i Galleri Modern. Några prov på hans konst ses här.

Konstnärens självporträtt i päls.

Lena Cederström.

Jenny Hasselqvist.

Spanjorska.

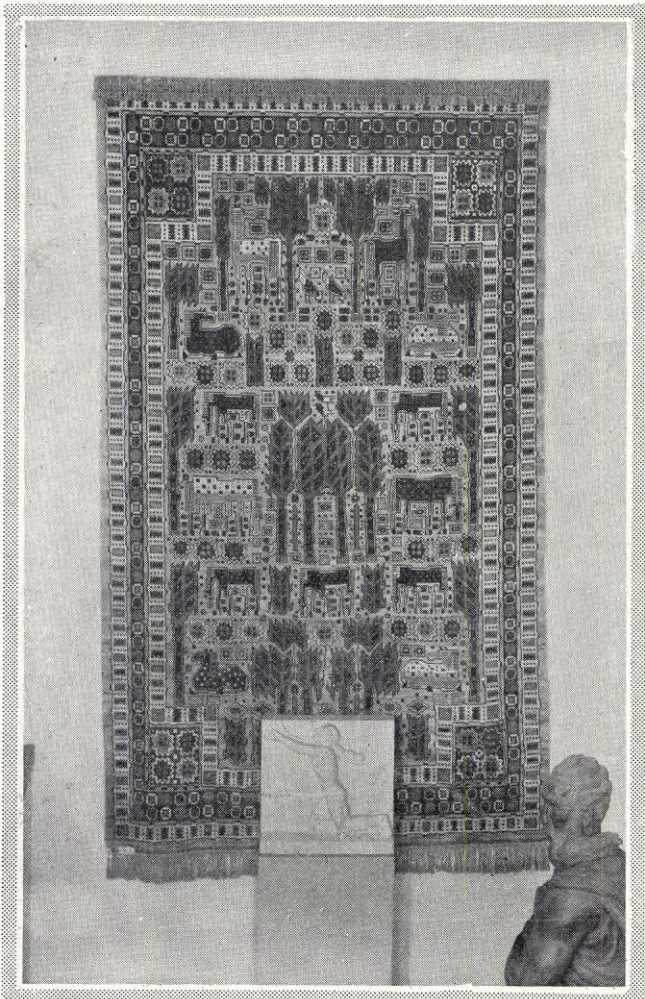

Christopher.

G Ä S T E R O C H B E K Ä N T A

VECKANS HÄNDELSER I BILD.

Stockholm har celebra gäster, värdefulla utställningar ha öppnats, en söt prinsessa har fotograferats och dessa händelser ha införlivats med veckans bildgalleri här nedan.

De mattor, som svenska kvinnor genom Iduns insamling överlämnat till kronprinsessan Märtha som bröllopsgåva, ha nu levererats från Märta Måås-Fjätterströms ateljé. Innan dessa sändas till Oslo, ha de varit utställda, en på kulturhistoriska utställningen i Lund, en hos arkitekt David Blomberg i Stockholm, där bl. a. prinsessan Ingeborg gjort ett besök och uttryckt sin stora tillfredsställelse med det vackra arbetet. Här ovan ses en av mattorna på utställningen i Lund. Rahmn, Malmö, foto.

Prinsessan Ingrid avslutar sommarens landsvistelse med ett besök hos bankdirektör A. J. Hallin, Norra Freberga vid Motala, och hans familj. Här ses prinsessan på en åktur med husets dotter. Svensson, Motala, foto.

En berömd australisk dam, miss Edith C. Onians, gästar Stockholm. Miss Onians har stiftat och förestår en stor pojklubb i Melbourne, hon är kort sagt Melbournes Cecilia Milow.

Englands nye minister i Stockholm Sir Howard Kennard och hans maka ha anlånt i dagarna.

Nationalmuseums konstslöjdsavdelning har anordnat en tillfällig textilutställning, bland vars utsökta nummer märkes denna klädning, enligt traditionen buren av Aurora Königsmarck. S. Dahlin, foto.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HEDVIG HESSELMAN.
F. Engström, Norrköping.
Änka efter handlanden Knut
Hesselman, Norrköping.
75 år den 28 september.

HANNA PÅLSSON.
F. Krook, Lenhovda. Änka
efter komministern A. E.
Pålsson, Algutsboda.
75 år den 9 oktober.

SIGNE ARNELL.
F. Westergren, Härnösand.
Änka efter jägmästaren Jo-
han Arnell, Härnösand.
70 år den 3 oktober.

MÄRTA HÅRD af SEGER-
STAD.
F. Johanson-Frösén, Norrvä-
ken. Änka efter majoren V.
L. Hård af Segerstad.
70 år den 6 oktober.

ANNA SWINHUFVUD.
F. Granberg, Stockholm. Än-
ka efter kaptenen vid Söder-
manlands regemente C. W.
Swinhufvud.
70 år den 7 oktober.

ANNA ÖRN.
Fru, Stockholm. Änka efter
direktören Gustaf A. Örn,
Stockholm.
65 år den 24 september.

AUGUSTA MALMROS.
F. Nilsson, Stockholm. Änka
efter grosshandlaren Frans
Malmros, Trälleborg.
65 år den 7 oktober.

CORNELIA MELLBERG.
Fröken, Lillån. Förestända-
rinna för Hemmet Fridens-
borg för sinnesslöa barn,
Lillån.
60 år den 28 september.

HILDA RÖNNHOLM.
F. Psilander, Alsten. Maka
till f. d. läroverksadjunkten
Nils Rönnholm, Stockholm.
60 år den 30 september.

BERTHA BREMBERG.
F. Krumlände, Strängnäs.
Änka efter köpmannen Lud-
vig Bremberg.
60 år den 2 oktober.

GERDA von FEILITZEN.
F. Djurberg, Stockholm. Än-
ka efter professor Hj. von
Feilitzen, Experimentalfältet.
60 år den 2 oktober.

AGNES KULLENBERG.
F. Anselius, Skurup. Maka
till direktören J. F. Kullen-
berg, Skurup.
60 år den 2 oktober.

ANNA ÅKERHIELM.
F. Engdahl, Syreda, Flisby.
Änka efter friherre Axel
Åkerhielm.
60 år den 2 oktober.

ANNA ÖSTERBERG.
F. Bondesson, Öja, Burgsvik.
Maka till kyrkoherden i Öja
och Hamra Karl Österberg.
60 år den 6 oktober.

MÄRTA LAURELL.
F. Geijer, Stockholm. Maka
till ingenjören Gustaf Lau-
rell, Stockholm.
50 år den 2 oktober.

ESTER HIRSCHLAFF.
F. Sandstedt, Hälsingborg.
Maka till praktiserande läka-
ren d:r Herold Hirschlaff,
Hälsingborg.
50 år den 5 oktober.

MARY LILJENROTH.
F. Billgren, Bergendal, Ture-
berg. Maka till godsägaren
Ragnar Liljenroth, Bergendal.
50 år den 6 oktober.

ELLA HESSE.
F. Cavallin, Stockholm. Änka
efter grosshandlaren C. L.
Hessle.
50 år den 8 oktober.

SVEA THÖRN †.
Fru, Stockholm. Maka till
vice häradshövdingen Knut
Thörn, Stockholm.
* 1871, † den 4 september.

MATILDA BRUSEWITZ †.
F. Högdahl, Limmared. Maka
till disponenten Carl Axel
Brusewitz, Limmared.
* 1872, † den 19 augusti.

Rumford Hastbullar.

50 gr. strösocker	1½ dcl. mjölk
1 ägg	270 gr. vetemjöl
50 gr. smör	3 tsk. Rumford bakpulver.
5 st. kardemummor	

Beredning: Sockret och ägget vispas tillsammans, smöret röres, kardemumman stötes fint och tillsättes jämte mjölken och det med mjölet siktade bakpulvret. Av degen formas med sked små klickar, som läggas på smord plåt. De beströs med socker och mandel och gräddas genast i varm ugn omkring 15 minuter.

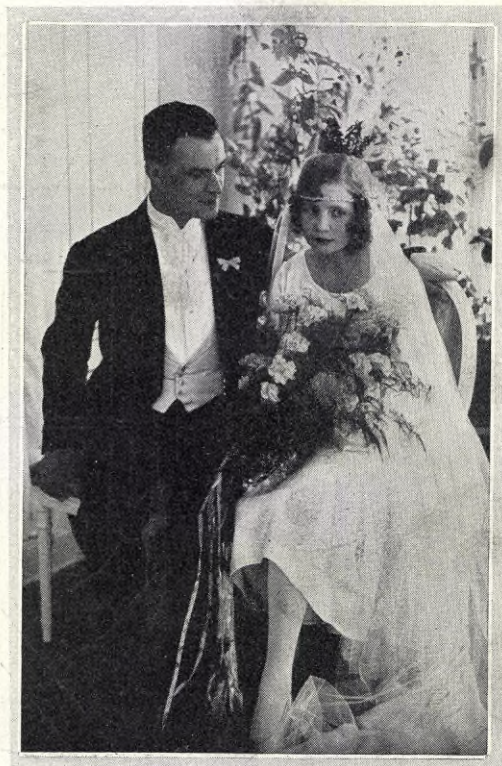

Bröllop firades i Kristinakyrkan i Jönköping lördagen den 7 september mellan e. o. hovrättsnotarien Gösta Tidelius och fröken Marianne Lemchen, dotter till vice häradshövding Wilhelm Lemchen och hans maka, född Friberg. (Erikson, Jönköping, hovfoto).

I Jakobs kyrka i Stockholm sammanvigdes söndagen den 15 september löjtnanten vid Flottan Kjell Hasselgren och fröken Ruth Edholm, dotter till förste marinläkaren dr Erik Edholm och hans framlidna maka i första giftet, född Lovén. (Lamm, hovfoto).

Bröllop firades söndagen den 1 september i Filipstads kyrka mellan Gerichtsassessor Dr. jur. Hans Wiechel, Chemnitz, och fröken Märta Elisabeth Brunnberg, dotter till disponent K. G. Brunnberg, Persberg, och hans maka, född Sköldberg.

Skola vi ha en lösdrivarlag?

Ännu ett uttalande.

I ett föregående n:r behandlade Idun den aktuella och betydelsefulla frågan om en ny lösdrivarlag, varvid några kvinnliga experter på det sociala området yttrade sig om det nya lagförslaget. Till dessa fogas ännu ett här nedan av Birkagårdens stiftarinna fröken Ebba Pauli.

ATT GRANSKA ETT LAGFÖRSLAGS detaljer i ett uttalande som detta är icke möjligt. Den enda fråga, som här synes mig kunna upptagas till besvarande, är denna: Skola vi över huvud taget ha en lagstiftning mot sedeslöst levnadsätt?

Det synes mig, att man i diskussionen om denna sak låtit kravet på frihet för den individ, som för ett sådant levnadsätt, och hänsyn för denna individs intressen allt för mycket träda i förgrunden. Hur viktig humanitet i all social lagstiftning än är, så är den icke den enda eller ens den viktigaste synpunkt, som bör beaktas. Samhället anser sig böra tillse, att rent dricksvatten finnes tillgängligt för allmänheten, att födoämnen, som saluhållas, icke äro skämda och att smittosamma sjukdomar icke spridas. Detta är för alla självklart, och man reagerar icke mot penningförlust och frihetsinskränkning för den enskilde som följd av bestämmelser på detta område. Det borde vara lika självklart, att den, som genom sitt levnadsätt utgör en höggradig fara i moraliskt avseende för unga och till karaktären svaga eller utvecklade personer, som följd härav kan komma att underkastas vissa friheten begränsande bestämmelser. Detta skulle vara berättigat, även om denna motivering för åtgärderna vore den enda. Men det är den

givetvis icke. De som icke vilja veta av någon samhällets uppfostrande verksamhet på detta område annat än när det gäller minderåriga, förbise, synes det mig, att en människas utveckling icke alltid följer prästbetygets årtal. Det ges ju ej få människor, som förete försenad eller hämmad eller helt snedvriden utveckling i moraliskt avseende, associala individer som begagna den obegränsade friheten att mer eller mindre hastigt men till synes nästan målmedvetet ödelägga sitt eget liv. Det synes knappast motiverat att hysa djup respekt för denna deras strävan, ej heller att invänta den dag, då densamma kristalliserar ut sig i en konkret handling, som faller under strafflagen. Riktigare synes vara att göra allt vad göras kan för att avlägsna de yttre omständigheter, som varit huvudsakliga eller bidragande orsaker till att individen kommit in på denna väg, samt på allt sätt möjliggöra och underlätta en vändning in på en ny väg. Skall detta åläggas samhället som en plikt, kan man emellertid icke göra åtgärderna helt beroende av individens goda vilja. Erfarenheten visar, att flera års ansträngningar från samhällets och personens egen sida då kunna omintetgöras på en enda dag. Någon form av tvång torde icke kunna undvaras på denna punkt.

Detta sätt att se på saken är icke en rest av föräldrat betraktelsesätt, som fått dödsstöten redan i franska revolutionens krav på att intet straff skall utmätas utan uttrycklig beskrivning av brottet i lagen. Det har tvärtom varit senare tider förbehållet att upptäcka, att det är en samhällsplikt att inskrida mot vanedrinkares, försumliga familjeförsörjares och sin upp-

fostningsplikt vanvårdande föräldrars sätt att ordna sitt liv, detta till skydd för dem själva eller deras anhöriga. Det här ifrågavarande lagförslaget är ett utslag av samma tendens. Och denna tendens har i mycket förstärkts genom vår tids relativt större insikt i psykologiens hemlighetsfulla värld. Man kan inte längre såsom för det allt avgörande stanna för den konkreta manifestationen av ett själstillstånd, som en viss handling utgör. Man har lärt att minst lika mycket eller mera se till själva detta själstillstånd och de faktorer, som vållat dess uppkomst och fortvaro. Därför har också det förebyggande och uppfostrande arbetet blivit för vår tids människa viktigare än bestraffandet av brott.

De åtgärder, som samhället hittills vidtagit mot sedeslöst levnadsätt hava emellertid varit enbart repressiva och därför till stor del misslyckade. De ha väckt en lätt förklarlig misstro till åtgärder över huvud på detta område. Men det skulle vara beklagligt, om denna misstro skulle få förhindra att andra och positiva åtgärder av hjälpare och folkuppfostrande art komma till stånd eller att dessa åtgärder så kringgärdas, att de förlora all effektivitet.

Det är svårt att avgöra om motståndet mot att samhället skall vidtaga åtgärder mot sedeslöst levnadsätt ytterst bottnar i en stor optimism, som förmenar att saker och ting rätta sig själva utan alla åtgärder, eller i en stor pessimism, som förmenar att inga åtgärder båta till något. Det praktiska hjälparbetets representanter taga avstånd från bägge delarna. De se allvarligt på den djupt gående kräftskada i ett folks liv, som sedeslösheten utgör, och tro icke att den utan vidare självläker.

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Det bästa som finns

för bordet är

DIRIGOLD

Stil
Kvalité
Varaktighet

kännetecknar Dirigold.

Begär prospekt från

DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

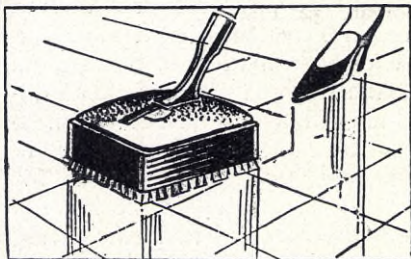
Försäljning i Stockholm: Birger Jarls g. 26
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

på mormors tid

voro skurborsten och såpan de enda medlen för golvens renhållning och vård. Nu heta husmoderns viktigaste attribut för detta ändamål: en bonborste eller grov ylleduk och *Gahns Bonvax* — bästa medel för vården av parkettgolv och lioleummattor.

Gahns Bonvax är lätt att arbeta, drygt och därför ekonomiskt. Det ger golven en hög varaktig glans och bevarar li-noleummattornas mönster och färger på ett förträffligt sätt.

Livförsäkra EDER

i

SVEA

Huvudkontor: Göteborg, V. Hamngatan 3

OBS! BARN- OCH STUDIEFÖRSÄKRINGAR

Ombud på alla större platser.

Om Idun

blivit slutsåld på båtar och tåg så var vänlig anmäl detta omgående till Iduns Expedition, tel. 16 46 och Norr 61 47.

Men trots alla missgrepp och misslyckanden i det förflutna äro de icke villiga att låta händerna sjunka och uppge all kamp. De begära bättre möjligheter för ett fortsatt arbete. Det är dessa bättre möjligheter, som det nya lagförslaget skulle giva. I vad mån det lyckats häri har jag med ovanstående icke närmare velat uttala mig om.

EBBA PAULI.

Pilatus och Herodes.

(Forts. fr. sid. 1075.)

— Jag skall strax resa, svarade kandidaten undvikande. Hon var rädd att komma inom den farliga kretsens atmosfär. Men om fröken Adel och de andra damerna verkligen intressera sig för min avhandling som jag skrivit här i sommar, ska jag gärna giva några antydningar ur inledningen.

Avhandling? Fröken Adel ville inte medge att hon inte hört nyss, därför avbröt hon ej, utan stickade febrilt.

— Jag har kanske börjat litet egendomligt, med en utläggning av vänskapen, sådan den stundom ter sig. Men Pilatus och Herodes förhållande har gett mig en osökt anledning därtill.

Fröken Adel, som ej tittat i bibeln, sedan hon gick och läste — och det var länge sen — ville ej visa någon okunnighet; sådant skadar prestigen.

— Nå, hur va' de 'me' dom då? Hon gav i stället en liten uppmaning att fortsätta.

— Det förefaller mig, som om man inte kunde finna två bättre representanter för den vänskap, som ingås och grundas på det tiderna igenom fortlevande intresset att finna fel hos nästan. När opinionen, denna väderflöjels galande tupp, hackar ut ögonen på någon, ha vi ofta lika svårt att säga ifrån som Pilatus hade. Vi stamma liksom han på målet, när vår rättfärdighetskänsla borde kränkas av orättvist tal och hårda domar. Vi vädja till hänsynslösare och modigare människors omdömen för att skudda av oss ansvaret. Från den dagen Herodes bemötte den oskyldigaste av jordens alla söner med förakt och uppenbart hån, blev Pilatus och Herodes vänner ifrån att förut, som det uttryckligen står, ha varit ovänner. Än i dag byggs vänskap stundom på samma grund.

Nu hördes ett starkt brummande, det var bilen, som körde fram till trappan.

— Förlåt, jag måste fara — — —

Åter hördes bilen då den satte fart, men i samlingsrummet var det tyst en lång stund.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmar. 55:—, halvmar. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, helsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.
Tel. 16 46 o. N. 61 47

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.	UPPL. B.
Helt år ..... 17:—	Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:—	Halvt år ..... 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

Tel. N. 1602 o. N. 61 47

Ingen klagan

om man uppfriskar blodet, rensar magen och tarmar från osunda rester och utdriver urinsyran från kroppen, varmed man undanröjer roten och grundorsaken till illamående och många sjukdomar.

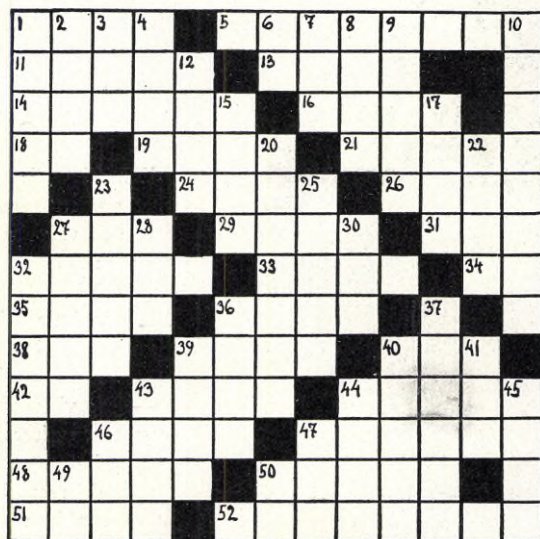
Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruktsalt-Samarin

Det bringar vigör och ger hälsa. Pris pr fl. 2.50, som räcker till 50 glas Samarin-hälsövatten. Säljes överallt. Obs. I Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Kryssordstävlan i n:r 40.

Vågräta ord: 1. Att bli grön. 5. Lustlott. 11. Drages av travarhåsten. 13. Att ligga eller segla på. 14. Blev de som övergavos. 16. Räkning. 18. Ger besked. 19. Accentslag. 21. En sådan ha prinsarna Georg och Fleming i Belgien. 24. Bergskedja på ryskt område. 26. Visst djurs sätt att uttrycka sig. 27. Lysande beståndsdel i system. 29. Vårda. 31. Mjuk och behaglig. 32. Kejsarnamn. 33. Det man nödvändigtvis behöver. 34. Promoverad aeskulap. 35. Har tre kors. 36. Användes vid knäppning. 38. Drar mycket med sig. 39. Del av vapensköld. 40. Innehåller säd. 42. Ersättning för Karl Andersson. 43. Israelitisk lägerplats, som blivit gouterat kapellnamn. 44. Ovanför oss. 46. Växer vanligtvis tallskogen. 47. Förutsätta. 48. Redigeras av en av de aderton. 50. Gör en viss yrkesman. 51. Vid varje bättre bröllop. 52. Del av lång rad i mänsklig håla.

Lodräta ord: 1. För upphettning. 2. Göra fåglar. 3. Yngel. 4. Fjäll och hamnstad. 6. Fröjas make. 7. Besiktning. 8. Metusalas fader. 9. Ett tings ursprungliga beskaffenhet. 10. Verka brompreparaten. 12. Beklaga. 15. Samlingslokal. 17. Plats för skydds skull. 20. Avlöning utöver lön. 22. Likaså. 23. Blomma, som man inte ser i var mans trädgård. 25. Kungligt tröskningsställe. 27. Bil och frankrikestad. 28. För krukmakare. 30. Griporgan. 32. Plats för Heidenstam, Lagerlöf, Österling m. fl. 36. Ylletyg och term från byggnadskonsten. 37. Göra vi dagligen om också med ett enklare namn. 39. Förkortat kejsarnamn. 40. Får man köpa i brännvinsmagasinet. 41. Har man i ansiktet. 43. En samling utvalda. 44. Dalmas. 45. Har tiden. 46. Är elefanten. 47. Förstärkande ord. 49. Notisförmedlare. 50. Kvinnligt väsen.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 40".

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 34.

Vågräta ord: 1. Lektor. 5. Kirurg. 9. Milis. 10. Nordbo. 12. Vresig. 14. Oro. 15. Asa. 16. Oftare. 19. Bettla. 21. Nöt. 22. Dräll. 23. Tor. 24. Sjö. 26. Åssja. 28. Bis. 30. Kemist. 32. Aspekt. 34. Sup. 35. Båt. 36. Grisig. 38. Bekant. 39. Notis. 40. Antaga. 41. Ottawa.

Lodräta ord: 1. Lingon. 2. Karott. 3. Ombord. 4. Rio. 5. Kiv. 6. Israel. 7. Utsatt. 8. Gagnar. 11. Dra. 13. Est. 17. Följe. 18. Ernst. 19. Blöja. 20. Logik. 24. Skugga. 25. Ömsint. 26. Äsping. 27. Asbest. 28. Betala. 29. Stätta. 31. Ius. 33. Påk. 37. Goa. 38. Bio.

På vardera av de postsparbanksböcker, som tillställas fru *Linnea Jungbeck*, Helfeltsgatan 4 A, Malmö, och *Anna Johansson*, Kinne-Kleva, Götene, äro 13 kronor insatta.

En övergångssko

av kalvskinn, snör eller sleif, i mörkbrunt eller hasselnötsfärg — eller dessa färger sammanställda — är dagens lösen. Här äro avbildade ett par modeller, som Kembels bjuder till särdeles fördelaktiga priser.

Pris: Enfärgade ..... kr. 23.50
Tvåfärgade ..... kr. 24.50

Finnas även med Good-Yeargummisula, till kronor 24.50.

Kembels har det största urval lästmodeller, utarbetade för olika fottyper, och där finner Ni säkert en sko som passar Eder.

Kembels

65 Drottninggatan
3 St. Nygatan

5 Hamngatan
6 B S:t Paulsgatan

Föreningen för SVENSK HEMSLÖJD

Stiftad den 7 Oktober 1899
Beskyddare: H. M. Konungen — Ordförande: H. K. H. Prins Eugen

Med anledning av Föreningens 30-åriga tillvaro
utställas och försäljas

under tiden 6—13 oktober i
Ostermans bilhall Fri entré. Fri entré.

18 Birger Jarlsgatan 18
Mattor och vävnader

Söndag öppet kl. 2—5 e. m.

Gör Edra inköp i lugn och ro hemma.

Åhlén & Holm, Stockholm.
Sänd mig Eder stora nya huvudkatalog gratis och portofritt.

Samla familjen omkring eder och hör allas åsikter. Välj sedan det bästa och lämpligaste ur Åhlén & Holms jättekatalog. Där finner Ni allt och till genomgående billiga priser. Vi garanterar belåtenhet vid varje köp eller pengarna åter. Rekvirera katalog. Insänd vidstående kupong i öppet kuvert frankerat med 5 öre.

Namn: .....
Adress: .....
Nr 162

BERGS

AKTIEBOLAGS NORRKÖPING

BOMULLSVÄVNADER

HÖGSTA KVALITET

LÄTTSYDDA

SLITSTARKA

till salu hos varje välsorterad vävnadshandlare

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56 och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30 och Sö. 15735.

Den Världsberömda

Mey-Kragen

marknadens förnämsta krage. Hållbar. Elegant. Utomordentlig passform. Alla besvär och kostnader m. tvätt och strykning bortfalla. Pris pr duss. endast Kr. 3:— för dubbelv. och 2:75 för enkla.

Finnes Mey-kragen ej hos Eder handl., tillskriv oss direkt. Till landsorten 3 duss. franco. 2:ne provkragar mot 60 öre i frim. Illustr. broschyr gratis och franko. Aterförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

MEY'S STÄRKKRAGAR
G:la Brogatan 32, Stockholm.

Ensamförsäljare för hela landet.
Se noga till att varje krage in-
vändigt är stämplad "MEY &
EDLICH", endast då äkta.

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid *alla* postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas utan uppsägning. Ränta 4 %

Iduns handarbetsavdelning.

En trevlig dockutstyrel.

För en celluloid-docka ungefär 25 cm. lång kunna vi sticka en uppsättning av mössa, byxor, kolt och skor enl. följande beskrivning.

Vi måste ha tunt garn, såsom Carmen el. dyl. och rätt grova stickor, N:o 3½ nickel d:o, ty stickningen skall vara mjuk och elastisk för att kunna krängas på en docka, som har både armar och ben krokiga.

Till hela uppsättningen åtgår ungefär 17 gram garn.

Vi sticka kolten först. Vi börja längst ner fram och lägga upp 56 maskor (m.). (Kolten hopsys i sidan. Sticka vanlig rät stickning ungefär 26 varv (v.) eller 13 ribbor. (Av 2 v. rät stickning bli 1 ribba.) Tag sedan ihop för att få in vidden kring livet sålunda: Tag ihop 2 m. 4 gånger, sticka 12 m., tag ihop 2 m. 4 gånger, sticka 12 m., tag ihop 2 m. 4 gånger. Återstår 40 m. på stickan. Efter ett v. tillbaks göra vi håll för genomdragning av en snodd. Sticka 4 m. tag ihop 2 m., kasta om nålen, sticka 4 m. tag ihop 2 m. etc. hela stickan ut. Efter ett v. tillbaka, maska vi av hälften eller 20 m. och sticka 5 ribbor på de återstående 20 m.

Vi äro då vid ärmerna och lägga upp 6 nya m. i början på nästa 2 v. för ärmerna. Sticka 7 ribbor på de 32 m. Vi äro då vid halsöppningen. Sticka 10 m. maska av 12 m., sticka 10 m. (lämna de 10 första m. tills vidare). Sticka 3 v. på de sistnämnda 10 maskorna. Tag ny tråd och sticka 3 v. på de förstnämnda 10 m. och förena de bägge axelstyckena med 12 nya m. Vi fortsätta nu 7 ribbor och maska av 6 m. på nästa 2 v. (ärmarna). Sticka 5 ribbor på 20 m. och maska av. Nu är kolten färdig och kjolen hopsys i sidan sedan ärmarna och bälgen och sist sys bälgen fast vid kjolen bak. En luftmaskkedja med en tofs i vardera ändan träs genom hålen och knyts fram.

Till *Byxorna* lägges upp 36 m.

Först 6 v. med 2 aviga, 2 räta, 2 aviga etc., där- efter 14 v. vanlig rät stickning. Avslutas med 3 v. 2 aviga, 2 räta, 2 aviga etc. Maska av. Sy ihop byxorna i sidan och tag ett par stygn i mitten på byxorna, så att det liksom blir 2 ben. Virka ett stolparv upptill med 2 luftmaskor mellan stolparna och träd en resor eller ett band i hålen.

Mössan. Vi lägga upp 21 m. Sticka 6 v. i avig, 1 rät, 1 avig etc. och sedan 22 v. rät stickning. Maska av.

Rynka ihop mössan bak och fäst ändan. Sy ett par små rosetter av smala vita sidenband på vardera sidan fram och knyt under hakan.

Skorna virkas i stället för stickas. Vi lägga upp 15 luftmaskor (lftm.) i ring. Virka 6 v. vanliga m. i de 15 lftm. På det 7:de v. virka vi endast 5 m. Vänd med 1 lftm. Virka 3 v. på de 5 maskorna. (Detta blir som en tunga.) Virka nu 2 v.

runt hela skon, både tungan och bakkappan. Sedan ytterligare 2 v., men då hoppa vi över 1 m. fram och 1 m. bak på varje v. Slit av tråden och sy ihop undersulan. B. L.

Turister.

Och deras taklöshet.

EN STOCKHOLMSDAM HADE EN GÅNG hyrt sig ett rum i en Dalasocken. Hon skulle arbeta och ville ha det lugnt och lantligt omkring sig. Men en dag överraskades hon av att en hel familj av sockerborna utan vidare stegade in i hennes fridfulla kula och ställde sig att titta på hennes omgivning och henne själv.

— Vad vill ni, frågade hon förvånad.

— Jo, vi skulle bara se, hur du har det! blev svaret, varefter samtliga troppade ut.

Det hela var ämnat som repressalier mot turisterna, de resande stadsborna, som tycka sig ha rätt att glutta in var som helst i "folkets" stugor, i all synnerhet i Dalarna, där de mer än annorstädes vädrar att träffa på något intressant. Det var ju otur, att byfolket den där gnågen kom till fel person, men hon hade humor nog att uppskatta den lika sanna som lärerika händelsen.

Vilka är då egentligen "turisterna"? Å, det är ju ni och jag och alla möjliga av våra hyggliga bekanta, som är nog lyckliga att ibland få ta oss en vilotid från vårt dagliga knog och se oss om i landet. Hemma i vår vanliga omgivning är vi kanske hänsynsfulla och artiga mot andra — — — jag hoppas det åtminstone — — — vi går i varje fall inte objudna in för att granska våra medmänniskors hem, peta på deras saker och fråga vad de kosta. Underligt nog tror vi inte, att våra bekantas dukar, husgeråd eller prydnadsföremål ständigt äro till salu! Inte heller promenerar vi omkring i kyrkorna hemma under pågående gudstjänst eller ställer oss att gapa på dem som gå till nattvarden. Vi misstänka nämligen, att de andra kyrkobesökarna kom-

I Aftontoalett —

Ljus och fest... spegelblanka golv... hundra par i den stora, eleganta salen... skönhet och ungdom... kvinnlig charme! Vem är hon som nu kommer in i salen — damen i den vita kragen och med den vackra teinten? Hon ser så självmädd ut, ty hon vet med sig att hon offrar den nödvändiga tiden på sitt utseende, på att bevara sin ljusa och vackra teint. — Hon använder dagligen, morgon och afton, "OATINE" i likhet med miljoner andra damer, vilka lärt sig uppskatta denna crème med dess utomordentliga egenskaper.

Också Ni, ärade läsarinna, bör skona Eder ljusa, ömtåliga hud mot vårt hårda klimat — använd dagligen de världsberömda oförläpna skönhetsmedlen OATINE och OATINE SNOW! Dessa vidunderliga, diskreta skönhetsmedel äro både föda och näring för huden. Behandlar Ni dagligen huden med OATINE och OATINE SNOW uppnår Ni den eftersträfvärdiga mjuka, rynkfria hud — som giver ungdom och charme, ty OATINE verkar uppmjukande, antiseptiskt och föryngrande på huden samt avlägsnar damm och smuts, även från de djupaste porerna. — Använd OATINE om natten och OATINE SNOW som underlag för OATINE PUDER om dagen — och Ni bevarar Eder hud vacker, mjuk

och slät. Hundratusenden av damer bevara och återvinna sin ungdom och charme genom dagligt bruk av det skönhetskapande medlet: OATINE. Varje Oatine-förpackning innehåller "Skönhetsvinkar". — Begär uttryckligen OATINE och säg nej till alla värdelösa efterapningar. OATINE och OATINE SNOW erhålles i alla bättre parfumerier i burkar à Kr. 2:50 och 5:— (3-dubbelt innehåll) samt i tuber à Kr. 1:25 och 2:50. I lyxförpackning till samma pris.

Efter rakningen är huden ömtålig, alla herrar böra därför använda OATINE.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

LONDON - PARIS - KÖPENHAMN - STOCKHOLM

Låg Ni vaken också i natt?

Finns det något mera energiverande och nedbrytande för hälsa och humör än att ligga vaken timme efter timme — och först fram på morgonstunden falla i en orolig och i själva verket föga vederkvickande sömn — trött och olustig börjar Ni dagens arbete — Ni saknar den friskhet, som en sund sömn skänker.

Genom en radium-kur med Miradium-salt, som innehåller naturens värdefullaste grundämne — äkta radium — i precis de riktiga vetenskapligt avpassade doserna, skall Ni åter sätta organismen i god funktion genom att skapa friska och livskraftiga celler. Använd det mot reumatism, ischias, gikt, blodbrist, nervlidanden, sömnlöshet, ämnesomsättningsjukdomar, maglidanden, trötthet och ålderdomssvaghet. Miradium-salt fås på alla apotek i glas till en hel månads kur till kr. 6:50 pr glas. I sanning billigt — endast några få öres daglig utgift. Miradium-salt rekommenderas av läkare.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent N:o 57402.

Införda offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— DI Ö —

Näring i en eller annan form är nödvändigt för allt organiskt liv. Edra krukväxter behöva

Nutrigén-Hesselby-
blandningen,

ett av fackmän utex-

perimenterat närsalt.
Finnes i alla frö-, färg- o. kemikalieaffärer.

Glansing
putsar skorna
fina
så att de
som solen
skina

mit dit för att finna en stunds frid och andakt. Vi går helt enkelt inte dit, om vi inte har samma ärende själva. Men kommer vi till ett ställe, där folket ser litet ovanligt ut, då betrakta vi dem strax som museiföremål och deras förehavanden som demonstrationer tillställda enkom för vårt nöjes skull.

Ibland bli vi förstas oskyldigt misstänkta för turisternas synder. Det hände en gång två semesterfirande "självförsörjande", att de höll på att bli utan mat, bara för att de voro turister. Den ena drev ett yrke i Stockholm, den andra skötte jordbruk längre ner i landet och de vandrade tillsammans i Dalarna kring midsommartiden. På midsommarafton hamnade de efter flera mils marsch på en fäbodvall, där de fått bestämda uppgifter, att man kunde få både mat och husrum. Det sistnämnda lyckades efter någon svårighet att uppbringa, men mat fanns inte, svarade de tillfrågade synnerligen bryskt. — Nog kan ni sälja litet smör och bröd till oss, bad de trötta vandrerskorna. Vi orkar inte gå den långa vägen tillbaka i kväll.

Till sist togs det fram gammalt, dåligt bröd och härsket smör samt några halvt oätliga korvskivor. Våra vänner åt vad de kunde få ned och gick sedan långt ifrån stugorna för att inte besvära infödingarna, som samlades kring en majstång med musik och glädje. Om en liten stund kom emellertid gumman, som hyrde ut rummet, fram till resenärerna och frågade, om de inte ville komma litet närmare.

— Jo tack, om vi inte stör, sade de ganska glada.

Gumman blev snart språksam. Snart kom samtalet in på betet och korna, och då hon upptäckte, att den ena främlingen var sakkunnig på det området och själv kunde mjölka, var vänskapen snart knuten.

Och när flickorna nästa morgon beredde sig på att gå utan frukost, kom gumman helt vänligt och frågade, om de inte skulle ha mat.

— Ni har väl ingenting, så vi kan nog reda oss!

— Åjo, nog kan ni få litet, alltid!

Döm om deras häpnad, då de efter en stund fann en härlig frukost framdukad på en ren fin duk. Där fanns nybakat bröd och färskt smör, ost och annat gott, och kaffe fick de allt också. Gumman trugade och bad dem äta.

— Ska ni gå redan? Varför stannar ni inte här längre? frågade hon.

— Nej, nu ska vi resa hem till vårt arbete igen.

— Arbete??? Gummans ansikte uttryckte den mest oförställda förvåning.

— Har turister något arbete? De går ju bara omkring och njuter!

I själva verket finns det inga hyggigare, gästfriare och hjälpsammare människor än bland den svenska allmogen. Men när de ha sin brädaste tid, gå vi omkring bland dem och "njuter"! Det kan vi kanske ha lov till, om vi eljest utföra den livsgärning man kan fordra av en tänkande och ansvars-kännande individ. Men vad vi inte har lov till, det är att uppträda så att "turister" blir ett öknamn på onosligt folk, som man inte vill ha i sina rum eller bespisa med en bit mat.

MÄRTA TAMM-GÖTLIND.

Hur ska vi spara?

(Forts. fr. sid. 1077.)

alltjämt, är den som sker i försäkringens form. Vi hava först och främst den statliga pensionsförsäkringen, som representerar ett tvångssparande, enar alla, med några få undantag, äro skyldiga att betala premier. I detta fall kan man verkligen tala om »att många bäckar små göra en stor å», ty premierna äro som bekant mycket små, men det kollektiva resultatet blir överväldigande på grund av det stora antalet sparare. Pensionsfonden utgör nämligen för närvarande cirka 400 millioner kr. och skulle samma principer, som nu gälla för fonderingen av pensionsmedlen, tillämpas allt framgent, beräknas fonden, med den föreslagna höjningen av premierna, komma att

En gratis pärlkedja

"MIMOSA" bortsänker

1,000 äkta japanska pärlkedjor.

Det över hela Skandinavien kända Magasin "Mimosa" i Köpenhamn importerar ärligen större mängder japanska pärlkedjor direkt från Yokohama till Köpenhamn med förvaring i eget frihamnslager.

För att utbreda kännedomen om dessa vackra och kläd-samma pärlor, vilka praktiskt taget endast av fackmän kunna skiljas från orientaliska pärlor till flera tusen kronors värde, har "Mimosa" i år beslutit bortsänka c:a 1000 st. av dessa pärlcolliers till svenska damer.

Pärlkedjorna (med lås av gulddoublé) har den form, som teckningen utvisar, och varje pärla är 6 mm. i diameter.

Till tackning av omkostnaderna behöver Ni endast insända 1 kr. i svenska frimärken eller pr. postanvisning och pärlkedjan kommer inom loppet av ett par dagar att tillsändas Eder gratis pr post.

Sävida Ni önskar mer än 1 halskedja, sänd under samma adress, torde Ni uppgiva ett namn och en adress för varje gåva.

Beställningar mottagas endast inom 6 dagar från dato. Skriv därför snarast till: "MIMOSA" Vesterbrogade 138, Köpenhamn, Danmark.

BILLIGA HANDDUKAR!

Ett större parti utsorterade hellinne Handdukar i extra prima kval., absolut felfria, bortsänkas till nedanstående enormt billiga priser.

Tvåskäft, rödbård, eller rödrut. kr. 5:90 pr kg. Fyrskäft & parkum, vita eller rödb., kr. 6:45 pr kg. Drällhandd. vita eller rödb., kr. 6:65 kg. D:o, finfin kval., kr. 8:65 kg.

Dukar & Serv., hellinne, i dräll & damast. vackra mönster & höga kval., kr. 13:50 kg.

Uppgiv storl. som önskas. Full returrätt. Köp i tid! Utförsäljn. pågår endast kort tid!
MARKS LINNELAGER, Borås.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande pension från

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE

Grundad 1784.

Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.

STORKYRKOBRINKEN 11. STOCKHOLM.
Tel. 60 00. Tel. N. 10 00.

NISSENSK
ÄKTA BRÖSTKAREMELLER
ETT GAMMALT BEPRÖVAT MEDEL
MOT HOSTA, HESHET OCH HALSKATARR
ENDE TILLVERKARE I A-B NISSENS MANUFACTURING
NORRHÖPING.

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

SANOCRIN

Hårtinktur

framställd efter anvisn. av **Med. Dr Carl Cronquist.**
Mot torr seborré, mjäll, klåda, håravfall och begynnande skallighet. Ingen skallig mer, om Ni i tid genomgår en **SANOCRIN-KUR.** Varmt förordad av bland andra **Överläkaren vid St. Görans Sjukhus i Stockholm Karl Marcus.**

A.-B. KRISTALLIN - Malmö.

Ensamförsäljare för Finland:

A.-B. Parfumerie Idman & Arvela O. Y. - Helsingfors.

Åberopa denna tidning och begär broschyr.

När det
gäller
matvaror

är husmodern synnerligen noga med att få det bästa — det som hon kan lita på. Många husmödrar, som i årtal använt Runa, skulle aldrig kunnat tänka sig något annat i sina hem. Ty erfarenheten har lärt dem, att såväl maten som hushållskassan må väl av Runa.

Säljes endast i de privata affärerna.

RUNA

HÖGSTA MÄRKET SMÖRBLANDAT MARGARIN

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

stiga till 4,500 miljoner kr. inom femtio år. Vid sidan av denna obligatoriska försäkring förekommer en mycket omfattande frivillig försäkring i form av kapital-, pensions- eller livförsäkring. Denna form av sparande har fått sin popularitet därigenom, att på samma gång som den är rent frivillig, den genom det regelbundna inkasserandet av premierna underlättar fullföljandet av den goda föresatsen att spara, även om inkomsten är liten, medan när det gäller en insättning i en bank, frestelsen att försumma en insättning lätt blir för stor. På samma gång utgör hopkopplingen med livförsäkringen ett ytterligare plus, särskilt för den som är familjeförsörjare.

Mycket mer skulle kunna skrivas om sparandet och dess olika former, men utrymmet tillåter icke mera. Det återstår endast för läsaren att bli sparsam, att se till att sparsamheten leder till sparande och att sedan välja den form för det sparade kapitalet, som passar honom bäst.

KARIN KOCK.

Alfred och andra mascots

(Forts. fr. sid. 1078.)

att utan Alfred kommer aldrig bilen Brunius ur garaget.

Men en mascot behöver inte vara stulen och nästan mördad på sin vaktarpost för att vara ett intressant inventarium. Våra tävlingsdamers mascots äro för dem en ständig glad påminnelse om segrarna de varit med om att hjula in. De ha överhuvudtaget en strängare och mer krävande tjänstgöring än vanliga civila mascots. Fröken Astrid Laurin, dotter till direktör Harald Laurin, och en av våra allra yngsta

tävlingskörande damer, har en liten söt björn framme på kylaren, som förhjälpit henne till prickfri körning i hennes första tävling i år. Dessutom heter kylarembellet Hasse efter givaren och är kanske ett minne även därigenom. Fröken Signe Kassman, nästa unga prickfria bildam, sätter ett rött hjärta bakpå vindrutans för att beveka gudarna, när konkurrentens motor brummar tätt bakom, och pointerar ytterligare sina vinstönskningar med en levande och en konstgjord hund. Direktör Hans Ostermans lilla fula gubbe bredvid de internationella klubbmärkena är en känd person, och utanför Oscarsteatern hänger Edvin Adolphsons prickiga sammetsvovve och hjälper husse att hålla rollen i minnet och inte tappa lösmustaschern.

Mascoteriet har dock inte bara goda sidor, påpekas från högsta bilhall. Att ha någon liten lyckofigur någonstans diskret placerad på bilen är ju resandes ensak, men de stora granna skrymmande dockorna kunna vara ganska riskabla. De förvirra. Om man kör en enslig väg i höstkvällningen och det så dyker upp från en sidoväg i dunklet framför en en blek glasruta med en stor svart djävul i klar silhuett — det kan aldrig vara bra för rattbehandlingen. Eller om man har, som en lastbilschaufför i staden, flickans porträtt infällt på instrumentbrädan — om inte han kör in i ett plank eller ihop med en spårvagn så måste flickan ju faktiskt bli stött.

Men hur mycket än de högsta bilkretsarna reagera mot denna skrockfyllda trafikfara, så kommer den nog ändå att florerat. Ty alla mascots, från den lilla smala bastdockan med gröna ben och rött hår till filtcharmören i svart hög hatt och röd

frack, bära evad de fåtts, köpts, gjorts, stultits eller hittats, i sitt sågspåns- eller vadd-fyllda inre det magiska lösenordet till turen på bilturen.

BANG.

På promenad och resa.

(Forts. fr. sid. 1083.)

som händelsevis funnos i lådan — men idén är absolut densamma. Dessa scarves äro lätta, varma, mjuka och klädsamma.

Under kappan bäres blusar av siden eller mjukt och ganska tunt ylle. Det förekommer sådana blusar i västfason med fickor och — lyckligtvis! — långa ärmar samt blusar, som äro lustigt men ej vidare klädsamt hoprynkade runt midjan. Kappan är ibland fodrad med samma crêpe de chine som blusen är sydd av, fodret är då för värmens skull vadderat med rutstickningar. Blusarna äro ganska korta, just gående ut över höften, då de ej äro helt instoppade under kjolen. Detta senare förefaller oss nu en smula främmande och tål att prövas med något gammalt plagg framför spegeln, innan man gör sin beställning. Det är mycket fordrande för midjelinjen, som verkligen varit och blivit försummad i mer än ett avseende dessa sista år. Men prova själv och döm! Stoppa ni in blusen, löper ofta runt midjan genom hällor från kjolen ett ej så alldeles smalt lackskärp.

Det finns naturligtvis också massor av dräkter av helt annan typ och i andra mindre skräddaraktiga tyger, och till dem återkommer jag i samband med ensembles. Likaså skola vi en annan gång tala om dräkthattar och övriga tillbehör.

SONDRA.

Den alldeles säkra vägen till att bli smärt!

Tusenden av tillfredsställda kvinnor (och män), som blivit smärta genom Facil-pastillerna, skriva till oss om Facils utmärkta resultat samt fullkomliga oskadlighet. Jo — Facil är den alldeles säkra vägen till att bli smärt — om Ni blott följer bruksanvisningen. Facil bygger just på den *gradvisa viktminskningens* princip — den enda riktiga och sunda — och gör Eder smärt utan diet, besvär eller risk av något som helst slag. Facil fås på apoteken i glas innehållande 100 pastiller till kr. 4:00 pr glas. Bruksanvisning, normalviktstabell samt uttalanden från personer, som blivit smärta genom Facil, medfölja varje glas.

Scen
och Film

Einar Larson i "Engelbrekt".
Almberg & Preinitz, foto.

Engelbrekt är nog ett värdigt ämne för en opera, men svårare torde vara att göra operan värdig honom. Och kanske det också var ämnets gloria som gjorde att vi för vår enkla del funno Natanael Bergs nya operaverk "Engelbrekt" ganska blekt. Blekt till innehåll i sina stillastående och märglösa tablåer, blekt även i sin väl instrumenterade musik. Märkelig är för visso icke denna nya opera, hur aktningvärt kompositörens uppsåt än är och hur villig man än må vara att sympatisera med hans uppgift.

"Engelbrekts" personlista är digger, så gott som hela Kungl. teaterns manliga solistgarde är uppbadat. Framst, men icke så dominerande som den populära folkmeningen. ser men även historien tecknar honom, framträder Engelbrekt. Einar Larson är ståtlig och vacker att skåda, men inte kunde väl Engelbrekt jämt gå omkring och vara så dämpad och dyster som han? Mycket har han inte att

Se här ett sätt att spara utan att försaka

Köp bara den nya dubbelstora OVICULA så spar Ni in en två. Ty en Ovicula nu räcker lika länge som två. Storleken har ökat med

100 %

men priset och kvaliteten äro desamma.

Jämför vilken annan kvalitetstväl som helst så märker Ni genast skillnaden.

F. Pauli's
Ovicula
jättestorlek

sjunga och partiet ligger också väl lågt för honom, några perioder kommo oss dock att misstänka att Einar Larsons stämman denna säsong ljuder praktfullare än någonsin och även mera bemäst-

rad. En annan god prestation var Simon Edwardsens som kung Erik, han både spelade och sjöng med ovanligt god karaktäristik, men varför han maskerat sig bovarat svartmuskig, när hi-

storien uttryckligen beskriver honom som "en fager man med guldgult hår" är endast att förstå som en bra schablonartad symbolik. Ake Wallgren har som biskop Thomas några verk-

liga patriarktoner att sjunga och Sven Herdenberg gör Erik Puke med en viss frisk pondus. Damer-na ha inte mycket att säga till om i denna hjältehistoria, det är Irma Björck som Engelbrekts hustru, Helga Görln som hans dotter med de traditionella gula flätorna på huvudet och några hjärtskärande blonda klagoljud på sina läppar och Karin Rydqvist-Alfheim som en söt och städad liten frilla vid Eriks hov.

Så hade Jon-And målat effektfulla svenska bilder, Gunnar Klintberg haft hand om regin och Armas Järnefelt gjort ett förnämligt instuderingsarbete med orkestern.

E. N

*

Man har alltid klandrat svens-karna för bristande politiskt intresse. Men den bristen — om det nu är en brist! — måtte börja bli avhjälp, ty Erik Lindorm pratar politik i sin nya pjäs, så det osar om det, och publiken i Folkteaterns salong följer med på noterna i lika mån.

"Röda dagen" heter pjäsen. Den behandlar Lindorms eget revy-uppslag för några år sedan och samma ämne som den begåvade författaren Herbert Grevenius misshandlade i "Den svarta skjortan": bolsjevikerna och fascisten, som slåss och skräna på samma visa. Lindorm, vars föregående utflykter från kåsör- och kritikerposten ut på dramatikens ängder i vårt tycke aldrig varit lyckade, har med "Röda dagen" gjort ett utmärkt folkklustspel och en pjäs, som är både kvick, snärtig och välkomponerad, fylld av uppfriskande bon sens. Man har våldsamt roligt helt enkelt.

Även och i hög grad åt spelet, där Sigurd Wallén som gammal socialistpamp och Dagmar Ebbesen som hans hulda maka lysa främst. Ett sådant par för en folkpjäs! Han är så trevligt bekymrad och muttrig, hon så rivig och rejäl att man rakt kunde ta dem i famn, de präktiga människorna. Pjä-sens gulaschdirektör spelas med god men något högröstad karaktäristik av Eric Gustafson och Eric Abrahamson gör en kostlig liten studie av direktörshusets kamrers-inventarium. Ungdomarna gå däremot inte i land med sina uppgifter. Debutanten Disa Gillis är remarkabelt söt, men

Flämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning. Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Dagmar Ebbesen i "Röda dagen".
Almberg & Preinitz, foto.

har en odrägligt okultiverad röst, och Georg Skarstedt har en bra mask som bolsjevikyngling, men gormar med samma spända kraft i ett kör.

"Röda dagen" kommer att ge en säsong med röda lyktor. Valförtjänt. E. N.

*

"Hemskt", sade en dam bakom oss när vi lämnade plats för 9,15-kavalkaden till "Jeanne d'Arc." "Svagt", sade en herre. Vi göra dem till ett par och säga hemskt svagt. Herr Shaw och fru Teje borde också gå i par och se filmen, de skulle gå därifrån ganska högfärdiga. Den franska filmen har anammat den gamla schablon-Johanna, barnet-helgonet, och låter henne gå omkring i två timmar och se betvingande med sina undersköna ögon. Simone Genevois är personligt och fångslande vacker i och för sig och hon spelar betagande, men hon spelar inte jungfrun av Orléans utan en ung vitklädd flicka med en stor portion värdig humor och ganska stor osäkerhet i mimiken, när det gäller mer blodiga affekter. Utan egen förskyllan är hon för modern och ger, insatt i en svagt redigerad film utan ett uns av 1400-talsluft över sig, en farligt felaktig bild av Jeannes liv och öde. Shaw skrev en dikt som befanns vara historia, filmregissören har gjort historia som befanns vara dikt. Dålig dikt.

Miss B'o.

*

Sämre uppslag för en film har man sett, men knappast trögare utformat än det är i "En ocean av kärlek". Man gäspade vilt. Och det hjälpte inte att Dorothy Maccaill är välskapad och Jack Mulhall trevlig.

Och så behöver allt journalerna ryckas upp högst betydligt. Journalen roar och intresserar alltid folk och det är dumt att vansköta den.

Miss Bio.

BREVLÅDA

RED: S BREVLÅDA.

Ett försök 1929. Tack, men litet för försöksmässiga.

Ett teaterbesök

ger, när den rätta pjäsen väljes, en stämning, som stimulerar livslusten och lyser upp vardagens enahanda. En verklig fest blir dock teaterbesöket först, om man i sin väska har med en flacon »4711».

Några droppar »4711» re- nar alltid luften och ger en svalkande, dagfrisk doft.

Vid köp gäller det att noga giva akt på det lagligt skyddade

 Världskvalitets-
märket

(Blå-Guld-Etikett), som ensamt utgör borgen för äkthet.

4711 Eau de Cologne

Redovisning.

"Födelsedagen" har ytterligare mottagit:

Transport Kronor	7,444:56
Onämnd	5:—
Fru Alice Nyman, Katrineholm	5:—
Friherrinnan E. Montgomery-Cederhielm, Seger-sjö	3:—
Fru Helga Cederwall, Södertälje	2:—
Fru Ida Boldt-Christmas, Halmstad	2:—
Fru A. Holm, Jönköping	2:—
Fru Ellen Tjernberg, Stockholm	5:—
Fru Ellen Widell, Stockholm	1:—
Fröken Hilda Ericsson, Väja	2:—
Fröken Ida Schmidt, Karlshamn	3:—
Fru Wivie Söderbäck, Fin-spång	2:—
Fru E. Sahlgren, Öregrund	1:—
Fröken Alice von Post, Stuvsta	2:—
Fru Elin Bjerkander, Kin-narp	1:—
Märtha Nordqvist, Bofors	1:—
Fru H. Ewerlöf, Norrviken	2:—
Fröken M. Lilljebjörn, Stockholm	1:—
Fru Maria Hallander-Lars-son, Lund	5:—
Fru Gertrud Törnell, Stockholm	5:—
Fru H. Larsson, Kallinge	10:—
Fru M. af Jochnick, Stock-holm	1:—
Fru Hildur Lindquister, Gävle	1:—
Fru Julia Andersson, Stockholm	2:—
Fru Jane af Sandeberg, Vänersborg	5:—

Transport Kronor 7,513:56

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sann- nerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och för- bind Er att på varje Eder fö-

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Morgongymnastik.

N:r 52. Ville så gärna taga mig en tio minuters gymnastik om morgnarna, i syfte att hålla mig slank och motarbeta överflödig fetma. Vilka rörelser äro lämp- ligast? Finnes någon bok, som är utgiven för detta ändamål?

Idunvän och kontorist.

Svar: Flera böcker i detta äm- ne finnas, bland andra Mia Schan- nong: Damernas 10 minuters morgongymnastik för bibehållan- de av hälsa och ungdomlig spän- stighet, pris 1:75. Müller, J. P.:

Mitt system för kvinnor. 15 min. dagligt arbete för hälsans skull. Övers. fr. danskan, pris 3:—.

Fett hår.

N:r 53. Har ljust, finsträigt hår, som förr varit poröst, men nu vid tvättning först blir torrt och sprött och redan efter några dar fett och kompakt. Hur åter- få yvigheten och glansen?

Blondin.

Svar: Även fastän ert hår har benägenhet att bli fett och tungt, bör ni efter tvättning därav, se- dan det väl är torrt, ingnida hår- botten med något fett, t. ex. sva- velpomada. Tag en aning därav på fingertopparna och gnid in. Detta hindrar håret att bli sprött.

En och annan gång mellan tvättningarna kan Ni pudra in håret med något torrchampone- ringspulver, varav finnas goda svenska fabrikat, och efteråt bor- sta håret länge och väl både fram- åt och bakåt och från alla håll.

Hårfärgning.

Fråga: 1) Har torrt, fint, blont hår, som nu börjar gråna vid tinningarna. Tänkte försöka färga enligt recept i Idun n:r 10 med Henna. Kan det vara farligt om man skulle råka till att ha någon liten kvesa i hår- botten?

2) Har ett champoneeringspulver "Williams Henna och Camomill",

som legat säkert ett år, emedan jag ej vågat använda det. Vilket är bäst och för håret minst skadligt, detta pulver eller det i Idun n:r 10 omskrivna? Brukar tvätta med äggula och asepsintvål och tycker det är bra.

3) Efter färgning ska man naturligtvis ej borsta, men man kan väl massera hårbotten och an- vända något fett t. ex. vaselin.

Ensam på landet.

Svar: 1) Ja.

2) Båda äro bra.

3) Man kan både borsta och massera.

Fru Skönhetsdoktor.

Sparta
SKODON

representera det förnämsta som kan framställas i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket Sparta hos Eder skohandlare,

SINGER
TEKNISKT FULLÄNDAD

*Nummerus
trognaste hjälprede*

delsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år vid Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

En ny psykologi. John B. Watson: *Behaviorismen (Uppförandepsykologien) och dess metoder.* Med förord av prof. Olof Kinberg. Natur och Kultur. Pris 3:75.

Här i Sverige har behaviorismen hittills på sin höjd varit ett ramn. Vad som dolt sig där bakom torde för de flesta ha varit fullkomligt okänt. Men behaviorismen är som psykologisk riktning och metod så uppseendeväckande och nyskapande att den förtjänar att introduceras för den psykologiskt intresserade publiken även här i landet. Det har nu skett genom utgivandet av föreliggande lilla skrift, där riktningens upphovsman, prof. Watson, enkelt och lättfattligt utvecklar dess program.

Livstrådet och livsbrunnen. Då den fullständiga editionen av Gu-

Gör hemmet nätt och arbetet lätt.

Liquid Veneer dammar, rengör och polerar allt i en enda omgång!

Fukta bara dammtrasan och stryk sedan lätt över möblerna, golvet eller träinredningen. Fingrar och fläckar försvinna och den rika, glänsande, ursprungliga skönheten hos träet framträder ånyo.

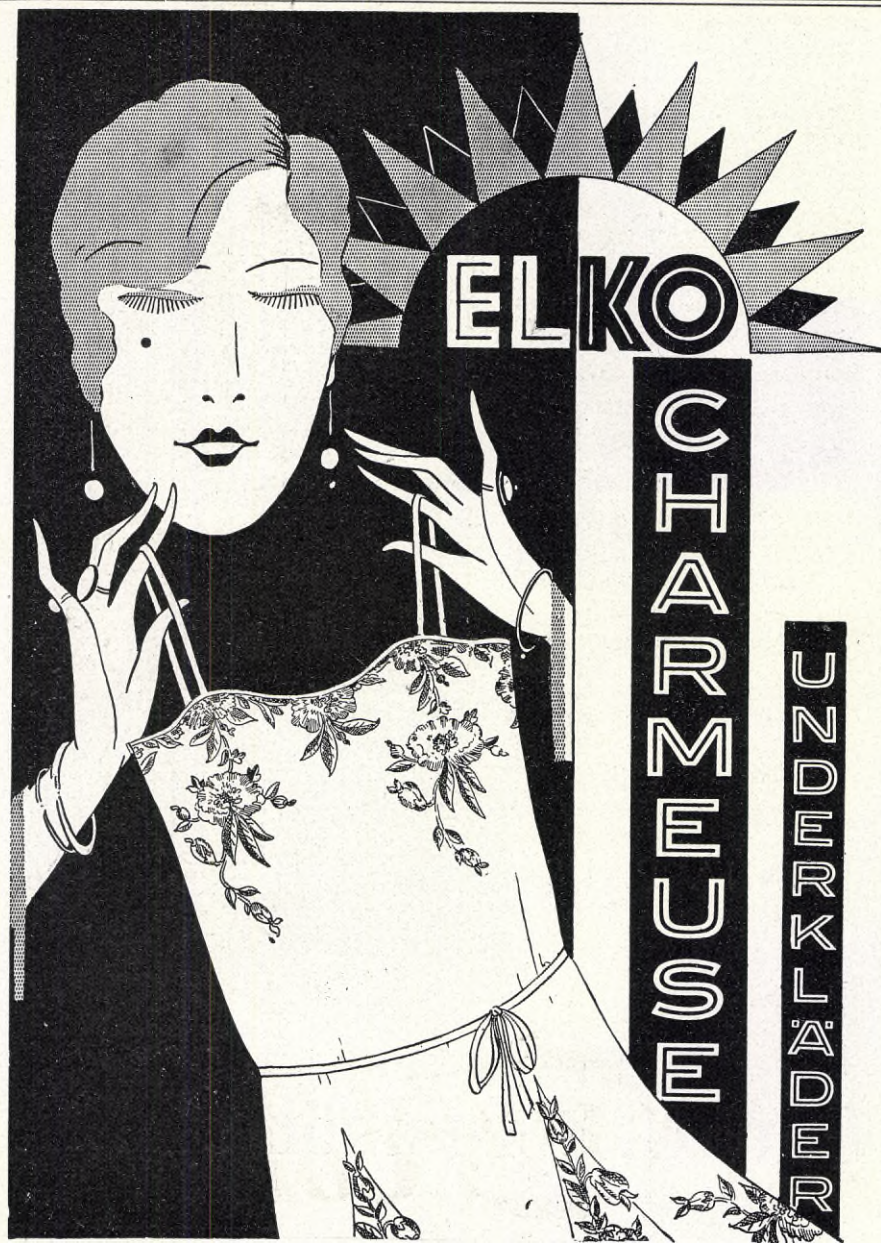
Liquid Veneer lämnar ytan torr och slät, utan fäste för damm, varken fettglänsande eller kläbbig som efter andra polermedel. Den blankar, skyddar och förskönar samt sparar tid, arbete o. pengar.

Säljes överallt!
Möbelpolityren

LIQUID VENEER

dammar • rengör • polerar.
Gör icke ytan fettglänsande.

Engros: A/B M. Hansen, Sthlm 19

ELEGANT — HÅLLBAR — PRISVÄRD
FINNES ENDAST I LEDANDE AFFARER.
OBSERVERA NOGGRANT DET INSYDDA ELKOMÄRKET.
TRIKA A.-B. ELKO, STOCKHOLM.

taf V:s kyrkobibel med teckningar av prof. Olle Hjortzberg är 1927 utkom, mottogs denna både som en minnesgård åt reformationsens 400-årsjubileum och som ett nutidens monumentalverk över Bibeln, ägnat att ställas vid sidan av vad gångna tider frambragt på detta område. I en i dagarna utkommen broschyr från Diakonistyrelsens Bokförlag, med titeln "Livstrådet och livsbrunnen", har pastor Oscar Mannström upptagit till belysning det symboliska innehållet i dessa teckningar. Han lämnar i en mera allmänt hållen inledning en populär orientering över symboliken i den kristna konsten, och för varje särskild teckning redogör han i korta drag för vad konstnären däri sökt åskådliggöra. För den som med ledning av Oscar Mannströms bok studerar de Hjortzbergiska teckningarna göres det uppenbart, vad dessa i särskild grad hava till uppgift: att levandegöra den idévärld, som utgör kristendomens innehåll. Pris 2 kronor.

Anna Lindgren: Ester Winge. Sv. Missionsförbundets förlag. Det finns något i denna lilla omvändelsehistoria som skiljer sig från alster av liknande slag. Den

blir stundom exalterad, men varken urvatnad eller sentimental, och bakom de flämtande orden förnimmer man en sökande själ. En svensk flicka förtjänar sitt bröd som fabriksarbeterska i Amerika, och i en följd av dagboksanteckningar skildrar hon mera av sina inre upplevelser än av de yttre konturerna till sitt liv. Hon tillägnar sin bok åt "Tvivlare som söka, och sökare som funnit", och fastän många torde

finna en helt annan sanning än den Anna Lindgren betraktar som slutgiltig, måste man dock respektera den ärlighet och det personligt upplevda som utmärker denna bok. Författarinnan har också förmåga att uttrycka sina tankar i ord, och hennes vilja att nå fram till kärnan av tingen, måste man skänka sin odelade sympati.

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster. Gammalt folk. Åhlén & Åkerlunds förlag. Elisabeth Kuylenstierna-Wenster har i sin senaste novellbok uppsökt dem som livet farit illa med, de tillbakasatta, de tröttkörda och de desillusionerade. Där är modern som arbetat sig slut för de sina och på sjukhuset ligger och oroar sig för dem därhemma, för mannen, som icke får sin vanliga passning och för dottern som blir utsatt för storstadens många frestelser. Där är de båda äldrande makarna, vilka gå som främlingar vid varandras sida, båda bärande på minnet av en kärleksdröm, som aldrig fick bli verklighet, och där är modern, som går och väntar på den som aldrig hittar vägen hem. Författarinnan har en varm och öm medkänsla med dessa existenser, vilka av livet självt

"Glory-"
bestrålningslampa för ultra-röda strålar.
Nutidens förnämsta medel mot reumatiska och katarrala sjukdomar. Utförligt prospekt gratis o. franco på begäran. Erhålles genom våra återförsäljare ell. direkt från
GRAHAM BROTHERS
STOCKHOLM.

blivit satta på avskrivning. Ibland skulle man önskat en stramare berättarkonst, ett sparsammare tillflöde av ord, men det är ett mänskligt hjärta som klappar bakom dem.

Anton Sörlin: Ungt folk. Lars Hökerbergs förlag. Tidens ansikte har många växlande facer och den som vill skildra ungdomen har ett så vidsträckt område för sin berättarkonst att han måste specialisera sig för att undgå faran att generalisera. Författaren har i föreliggande bok ägnat sig åt högskolans adepten samt försökt att ge en viss karaktär å Stockholms ansikte av i dag. Bäst lyckas han i den relaterande och beskrivande skildringen som har mera tycke av broschyr än av roman. Karaktärsteckningen blir tunn och tämligen blodlös, och hjältens erotiska äventyr med den vidlyftiga göteborgsfrun lämnar läsaren tämligen oberörd. Här saknas den nerv som lyfter skildringen över den banala upplevelsen. Stilen är rask och ledig, men saknar personlig särprägel.

Gurli Hertzman-Ericson.

Enkelt men gott.

Kruskålen eller savojkålen är fin just nu. Till lunch eller till middag, om man tar något mera mättande efteråt, kan man göra en god anrättning av den. Ett kålhumud ansas och kokas i rikligt med vatten tillsammans med det vita av ett par purjolökar. Vattnet slås av och huvudet lägges i press med en tallrik, så att all

Res
med
UNICA
TIDANS
Unica
RESEFFEKT

Fylgia

meddelar bl. a.
brand-, olycksfalls- o.
automobilförsäkring.
Hamng. 2 Tel. "Fylgia"

vätska går bort. Detta är viktigt för att rätten skall bli god.

Vill man att kälhuvudet skall se helt ut när det serveras, men ändå koka fortare, skär man det i fyra delar, gräver ut stocken, lägger en matsked smör med salt och peppar inuti kälhuvudet och binder ihop det med fint segelgarn doppat i hett vatten. Därefter låter man det sakta genomvärmnas i smör och serverar det i en karott till salt kött eller dylikt.

Man kan också skära sönder kålen i strimlor, skära ett halvt hekto rökt skinka i tärningar, som stekas i smör, varefter den skurna kålen ilägges, hettas upp och röres om. Denna rätt är synnerligen enkel att åstadkomma och just nu, när den lättare savojkålen har säsong, är den mycket tacksam att servera. Man kan även låta ett vitkålshuvud undergå samma procedur, det tar längre tid att koka, men kan annars rekommenderas, fastän savojkålen är mera lättsmält. Purjolöken kan uteslutas, om man så vill, men ger onekligen en fylligare smak åt rätten.

Martas Bekymmer.

FRÅGOR OCH SVAR!

Deklaration.

Fråga: Skattar för inkomst av tjänst. Hur deklarerar för 1,800 kr. på kapitalräkning? Svea.

Svar: Såvida ingen annan förmögenhet finnes är 1,800 kr. som kapital ej deklareringspliktigt. Däremot deklarerar räntan därav såsom inkomst.

Sjukvård.

Fråga: Flicka med flerårig sjukhuspraktik och bästa rekommendationer, och som av brinnande häg för kallet nu önskar utbildning till sjuksköterska beder om ett godhetsfullt råd, hur hon för denna sin utbildning möjligt skulle kunna erhålla ett lån på två tusen kronor.

Bekymrad 27 år.

Svar: Försök att skaffa minst 3 personer, som vilja gå i borgen för er, så kan ni få ett riksbankslån.

Bricka.

Fråga: Har en stor svartlackerad plåtbricka med förgyllda partier kring sidorna. Finnes något värde i denna gamla sak nu?

Prenumerant.

Svar: Något exakt värde kan ej angivas endast på beskrivning. Antika lackerade brickor finnas från 25 kr. till rätt höga pris, beroende på ålder och om de äro väl bibehållna.

Korsstygn.

Fråga: Vore tacksam få veta om det finns någon bok med korsstygn, för märkning och brodering? Svea.

Svar: Malmöhus Hemslöjds-

1929

Foto: Jan de Meyere.

DENNA PÄLS

av breitschwanz med gulfärgad polarräv till besats — är ett exempel bland många på vår pälsavdelnings utsökta sortering i höst.

Pälsköp är förtroendesak
Köp hos PUB är garanti

Paul U. Bergströms A.-B.

NORR STOCKHOLM SÖDER

förening har givit ut en bok för korsstygn och märkning. På Bonniers förlag äro flera olika handarbetsböcker utgivna; ävenså ett par på B. Wahlströms förlag.

Dubbelottoman.

Fråga: Deras blivande våning består av 3 rum och kök. I sovrummet vill han ha dubbelottoman och ej två sängar, då utrymmet, 4x4 m., anses knappt, men hon är tveksam om det bästa. Kan dubbelottoman anses "befogad" i detta fall. Äro icke dessa möbler på retur? Maj.

Svar: Just i rum med trångt utrymme är en sådan möbel prak-

tisk men besvärlig i det avseendet att åtminstone en av bäddarna måste bäddas om kvällarna.

Snuva.

Fråga: Vet Iduns läsarinna om något bra medel mot kronisk snuva? Lider svårt om nätterna, då slemmet åker ner i luftvägarna, får hosta och blir sömlös hela nätterna. Något medel, som ej är skadligt för magen. Lider nämligen av mag- och tarmkatarr också. En hårt provad.

Svar: Dyliga frågor besvaras ej i dessa spalter, de höra läkaren till. Vänd er till en specialist för näs- och halssjukdomar.

Teckningslärarinna.

Fråga: Har varit kontorsanställd i 10 år, men tänkte övergå till lärarinneyrket. Hur ställa sig villkoren för teckningslärarinna i folkskola eller läroverk i Malmö eller Lund? Vilken utbildning fordras? Någon åldersgräns? Lön? Pension? Är banan överbefolkad? Lärarinneaspirant.

Svar: Utbildning till teckningslärarinna tar en tid av 4 à 5 år vid Tekniska Skolan i Stockholm. Någon åldersgräns uppåt är ej föreslagen, men naturligtvis bör den inträdande ej vara mycket över 30 år.

Modellhattar

inkomma dagligen.

Dessa chica
handsyddas
FILTHATTAR

Prima Filt-Capeliner
till Kr. 4.75.

endast Kr. 9:75

Sys i många modeller o. storlekar.

R. T. 1726.
Norr 14 10.

Buttericks
MÖNSTERAFFÄR

Drottningg. 57,
Stockholm.

Till landsorten mot postf. + porto.

En trött husmor

stärkes och livas av
Järmedicinen IDOZAN
Skadar ej händerna. Föredras av läkare. Fås å alla apotek.

F. n. kan man säga att det är trångt på banan, men lyckas man att få plats vid skola är lönen god. Pension vid statens skolor.

Amerikaresa.

Fråga: Finnes kvinnliga servitriser ombord på Sv. Amerikal. ångare? Vart skall man i så fall vända sig, för att event. kunna få plats där? Kan en sådan plats vara rekommenderande och kan den anses lönande? Om man reser som turist till Amerika, vilken är då den längsta tiden som man kan få stanna där? Är det någon möjlighet att under denna tid kunna förtjäna återresan?

Vän av Idun.

Svar: Kvinnliga servitriser förekomma ombord å Svenska Amerikalinjens ångare. Ansökan om plats ställes till Sv. Amerikalinjens Inspektionsavdelning, Göteborg.

Den, som reser som turist till Amerika, måste förete båda tur- och returbiljett för att få passvisering.

Alltså förfaller er sista fråga. Den längsta tid en turist kan få stanna i Amerika är 6 månader.

Lanthushällslärarinna.

Fråga: Finnes några stipendier att söka för lanthushällslärarinna till fortbildningskurser, studieresor och dylikt? —t.

Svar: Hör efter vid Fredrika Bremerförbundets Stipendieinstitution, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

Arrakskrans.

Fråga: Vore tacksam för en beskrivning på Arrakskrans.

Mångårig Idunläsare.

Svar: 4 ägg, 8 rågade msk. socker, 5 msk. potatismjöl.

Till formen: Smör, fint stötta skorpor.

Smörkräm: 100 gr. socker, 4 msk. vatten, 4 äggulor, 250 gr. osaltat smör, 2 msk. arrak.

Nougat: 150 gr. socker, 25 gr. sötmandel.

Till garnering: 100 gr. vindruvor.

Ägg och socker vispas kraftigt, tills blandningen blir tjock och pösig, då inblandas potatismjölet, och smeten hälls i väl smord och bröad kranform. Sockerkakan gräddas omedelbart i god igräsvärme.

Till smörkrämen kokar man socker och vatten till en simmig lag. Denna hälls het under kraftig vispning på äggulorna i en skål, och krämen vispas, tills den svalnat av, då tillsättes arrak efter smak. Smöret, som måste vara mycket väl urvattnat, röres till skum, och när den sjudna krämen är fullkomligt kall, tillsättes den matskedsvis under flitig omrörning.

Till nougaten smältes sockret i en stekpanna under flitig omrörning. Så snart det smält, tillsättes den skällade och hackade mandeln, och blandningen hälls omedelbart upp på smord plåt att kallna. Nougaten hackas grovt.

Sockerkakan skäres i 3 delar, och mellan varje ring bredes ett lager av smörkrämen. Hela kranen bestyckes härefter med kräm, nougaten strös över, resten av krämen utspritsas i toppar på kakan. Sist garneras om man så vill med vindruvor.

Svar till Ragna angående silhuettklippning.

En person, visserligen ej boende i Stockholm, som klipper silhuetter, är fru Carin Andersson f. Liljefors, adress Källsta, Brunsta pr Enköping.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Äkta endast i "Slottsgryn" påsar med ovanstående etikett.

FÖRSLAG TILL MATSEDEL VID EN MIDDAGSBJUDNING I SÄSONGENS BEGYNNELSE.

Höstmånaderna bjuda ännu på många läckerheter; det gäller endast att välja bland mängden av utmärkta råvaror.

När det gäller ingressen till middagen, smörgåsassietten och snapsen, så skulle nog de flesta sakna osten, om den ej fick komma med. En grönsaks-smörgås blir läcker och dekorativ, och en liten varm sak på smörgåsassietten hälsas oftast med glädje.

Soppan bör inte vara för mäktig. Vi välja för dagen en klar och god buljong med något garnityr. Kanske kan man ännu komma över några färska spenatblad, som då skäras i trådfina strimlor, annars tunga och tryffel el. dyl. Consommén kan även, om man så önskar, serveras kall med t. ex. några tryffelstjärnor i.

Sjötungan brukar vara förstklassig så här års, och kräftor böra vi använda den korta tid på året, som de stå till buds.

Som stek kan man välja skogsfågel, t. ex. ungtjäder, eller också kan man servera helstekt tunga, med champignoner.—Kronärtskockorna höra årstiden till och böra icke försummas.

Slutligen ha vi ju tillgång till en hel del ljuvliga frukter, av vilka även de vanligaste kunna finna användning i den finare matlagningen, vilket framgår av följande.

Vi föreslå alltså som lämplig middagsmenu: Smörgåsassiette: ost — tomater, grönsallad och hackade rädisor — en snäcka med varm stuvning av kalybräss och svamp.

Consommé med spenatstrimlor.

Sjötungsrullader med kräftor.

Stekt ungtjäder med legymer och säs, rönnbärsgele och tomater.

Kronärtskockor med rört smör.

Fin fruktdessert.

Givetvis kan man utan olägenhet ur denna matseidel utesluta en eller flera rätter. Så kan man t. ex. stryka soppan eller fiskrätten eller grönrätten o. s. v.

Klar buljong.

För att erhålla en kraftig och god buljong bör man beräkna ungefär 1 kg. kött (rev eller hals) till varje liter buljong, som skall beredas. Man beräknar sedan att det går åt ungefär 2—2½ dcl. buljong till varje portion. För 12 personer skulle man alltså behöva c:a 2½—3 lit. buljong och anskaffa 2½—3 kg. kött. Detta bör vara så färskt som möjligt. Till denna köttmängd 5—6 lit. vatten. Under buljongens långa koktid (c:a 6 tim.) beräk-

Sjötungsrullader med kräftor.

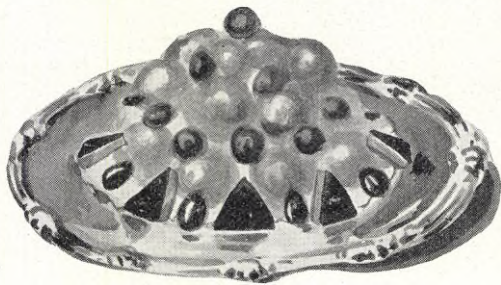
nas vätskemängden minska med ungefär hälften. Önskar man erhålla äkta s. k. consommé, så hör det till att anskaffa även ett höns. Sedan man kokat vanlig buljong lägges det förberedda hönsset att koka i buljongen. Att denna blir kraftigare och erhåller en fylligare och finare smak efter denna procedur är lätt att konstatera. Köttet, som skall användas, sköljes i kallt vatten och styckas i mindre bitar.

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet VARNISH

FÜR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÄRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

Det sättes sedan på i kallt vatten, och när det kokar, skall man noga skumma bort allt skum som bildas. Man brukar härefter sätta till diverse väl ansade rötter. Man bör emellertid vara en smula försiktig med tillsats av rötter, så det ej blir för mycket.

Fin fruktdessert.

Rötterna skola höja köttsmaken på buljongen men ej förta den.

Kokningen bör hela tiden ske mycket sakta och med tätt slutet lock, för att aromen i möjligaste mån må tillvaratagas. Efter kokningen bör buljongen silas genom fin silduk och sedan stå och kallna till följande dag. Då bildas en flottkaka, vilken noggrant avlägsnas. Om man sedan håller upp buljongen försiktigt, så att icke bottensatsen kommer med, borde buljongen kunna vara tillräckligt klar utan extra klarningsprocedur. Men många gånger behöver dock en dylik företagas. Man beräknar då

ÖRGRYTE KEMISKA KUNGL. HOVLEVERANTÖR GÖTEBORG UTFÖR ELEGANT KEMISK TVÄTT och FÄRGNING

klänningar
Dräkter
Kappor
Kostymer
Uniformer
Överrockar
Mattor
Gardiner
Draprier
Täckor
Filtar

Ombud å de flesta platser i Sverige. Gods kan även insändas direkt under adress Göteborg.

ungefär en äggvita per lit. buljong. Äggvitorna läggs i en kall kastrull, vispas lätt, och den kalla eller ljumma buljongen tillsättes under vispning. Kastrullen sättes över livlig eld och innehållet får under livlig vispning ett kraftigt uppkok. Kastrullen sättes härefter vid sidan av elden med lock på, och får stå så 5—10 min. Under tiden har vitan ytterligare "skurit sig", d. v. s. den har genom hettan koagulerat, och härigenom drar den med sig grumset i buljongen som stelnar tillsammans med äggvitan. Buljongen silas genom fin duk och den stelnade äggvitan jämte grumset stannar då i silduken och buljongen bör vara fullkomligt klar. Det är fördelaktigt, om också icke nödvändigt, att taga 1—200 gr. malet färskt oxkött tillsammans med äggvitorna under klarningsen.

Sjötungsrullader med kräftor (för 12 pers.).

2 kg. sjötunga, ättika, salt, vatten, 1 tjog kokta kräftor, 100 gr. smör, 100 gr. mjöl, kräftspad, 1½—2 dcl. grädde, salt, vitp., 1—2 äggulor.

Sjötungan flås och tages ut i filéer. Dessa gnidas in med ättika och salt, rullas, bindas om och ställas i en kastrull. Vatten (gärna uppblandat med ett par msk. vin) hälls på, och rulladerna få sakta koka, tills de äro färdiga (c:a 10 min.). De befrias från snörena och ställas på varmt serveringsfat. Man har på förhand gjort i ordning kräftstuvningen, som hälls över rulladerna, så att dessa bli helt täckta.

Kräftorna skalas, och stjärtarna läggs för sig och det övriga köttet för sig. Sedan magar och tarmar helt avlägsnas stötas kräftskalens väl tillsammans med smöret. Massan sättes på i en kastrull med så mycket vatten, att det står väl över, och skalorna få koka en timme. Spadet silas då upp och får kallna. Smöret, som lägges sig på ytan, fräses tillsammans med mjölet i en kastrull, och spadet spades på litet i sänder jämte grädden, tills stuvningen blir lagom tjock. När denna kokat i 10 min. smaksättes den väl, och allt kräftköttet utom stjärtarna tillsätts. Sedan kräftstuvningen lagts över och emellan fiskrulladerna på serveringsfatet läggs kräftstjärtarna på som garnering, en på varje rullad. Dessutom garneras fatet med något grönt samt med några hela kapprockar, se bilden.

För hemmets

bestånd även vid familjefaderns eventuella bortgång erbjuder en livförsäkring full trygghet. Den bör dock tagas i ett solitt livbolag med starka fonder. Ett dylikt är

Allmänna Lif
försäkringsbolaget

Strandvägen 5 A, Stockholm.
Begär prospekt och upplysningar.

EKSTRÖMS

VANILIN-SOCKER

MAZETTI ÖGON-CACAO

DELIKAT KRAFTIG HÄLSOSAM
ÅTGÅR ENDAST FÖR CIRKA TVÅ ÖRE TILL EN KOPP

En välsydd klänning

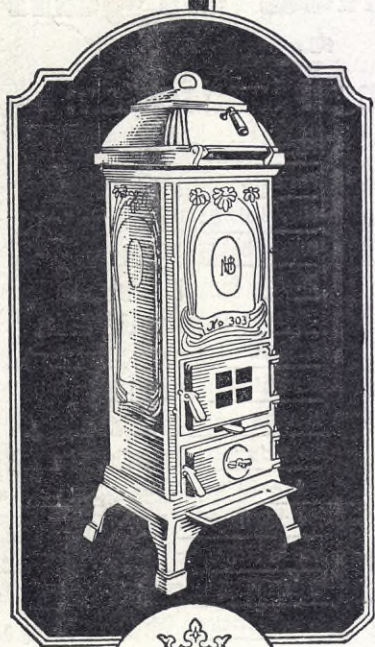
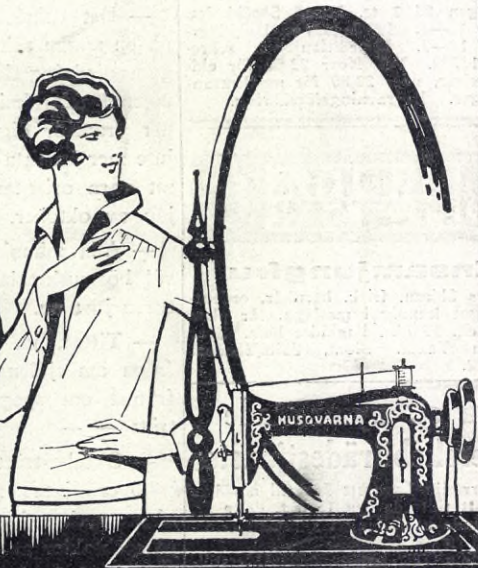
kan Ni med lätthet åstadkomma
på en Husqvarna symaskin, vilken
är solid, praktisk och lättgående.

Husqvarna

Symaskin

Säljas av Husqvarna depoter eller deras ombud under
betryggande garanti och på bekväma avbetalnings-
villkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

Husqvarna
Vapenfabriks A.-B.,
Huskvarna.

När Ni nu skall köpa en kamin

låt då den gamla satsen
gälla: Endast det bästa är
gott nog, och det bästa i
detta fall är en Norraham-
mars Kamin av 1928 års
modell. Låsanordningen å
luckorna har gjorts excen-
trisk och en hel del detalj-
förändringar ha vidtagits för
att ännu bättre tillvarataga
bränslet. Utstyrseln är för-
näm. Enkla att sköta,
bränslebesparande och lätt
reglerbara.

Välj ut den

NORRAHAMMARS KAMIN

som passar Eder och bliv belåten.

Finnes hos herrar järnhandlare landet runt.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.

YvY

Varje kvinna

är mån om sitt utseende och
särskilt angelägen att skyd-
da och förbättra sin hy.

Använd därför till Eder dagliga
toilett en rent vegetabilisk tvål —
YvY-tvålen.

Dess beståndsdelar utgöres uteslu-
tande av vegetabiliska oljor och
essenser, — fri från animaliska
tillsatser — är därför den rätta
suveräna hudförsköningstvålen.

Värda din hy med

YvY-Tvålen

— renings och hudförsköningsmedlet —